

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXV Nr. 7

KETVIRTADIENIS KOVO [MARCH] 28, 1985

KAINA 25 c.

KASDIEN

PREZIDENTAS VETAVO "AMERIKOS STEBŪKLAS" "SVENTOS KARVES" JIE IR KARIAVO

Prez. Reaganas vetavo fermerių reikalui įstatymo projektą, pagal kurį buvo numatoma gelbėti skolose paskendę fermeriai, kad jiems neatsitiktų taip, kaip buvo atsitikę Didžiosios depresijos metais.

Farmerių, kuriems gresia bankrotas, yra begalė, vien tik Illinois valstijoje tokių yra apie 20 procentų. Dabar, kai federalinė valdžia atsisako jiems ištiesti pagalbos ranką, tūkstančiai ir tūkstančiai jų pereis į proletarų gretas, jų farmas "suris" didieji fermeriai ir agrobiznis, kuris vis labiau ima į savo rankas žemės ūkį.

Didžiosios supermarketų kompanijos prarijo mažasias maisto produktų parduotuves, didieji fermeriai su agrobizniu praris mažuosius fermerius, jeigu prezidento veto kongresas neatmes.

Prezidentas atsigavusią krašto ekonomiką vadina "Amerikos stebūklus". Bet atvertus antrą puslapį, koks tas stebūklas, kai nedarbo lygis tebėra 7.4 procento, kai užsieniui išmokėjimai didėja, kai bankrutuojančių bankų gausėja?

Arba paimkime štai ką. 1977 metais 81 procentas amerikiečių šeimų taupomosiose kasose bei bankuose turėjo po daugiau ar mažiau pasidėję santaupų. 1983 metais jau tik 79 procentai. O iš tu 79 procentų, 40 procentų turi pasidėję santaupų ne po daugiau kaip tūkstantį dolerių. Bankai liarmuoja, kad neapsigina nuo morgičių neišmokėjimo problemų.

Brazilijoje prieš daugiau kaip 10 metų vyko toks krašto ekonomikos "stebūklas", kai užsienio kompanijų kapitalai riebėjo kaip peniukšliai meitėliai, o užmiesčiuose "favelos" dygo kaip grybai po lietaus.

Kongrese vyksta svarstymai ir debatai, kas daryti su valstybės biudžeto patiekta projekte išsiptusiu deficitu. Visų nuomonė, kad deficitas reikia rimtai sumažinti. Tačiau kaip taisyklė, kiekvienas senatorius bei kongresmanas turi galvoje saugoti savo valstijų interesus. Taipgi visi žino, jog ginklavimuisi išlaidos didžiausias kaltininkas, kad deficitas toks išsiptęs. Bet kaip žinia, ginklavimosi išlaidos yra "šventa karvė" ir ji liesti yra nepadoru. Kai kurie politikieriai ir Social Security programą vadina "šventąja karve". Kaip ženklai rodo, ana "karvė" gal bus tik paglostyta, o ši "karvė" rimtai pačiupinėta.

Vis labiau kyla nuotaikos Social Security pensininkams išaldyti metams laiko pensijų padidinimą lygiagrečiai su pragyvenimo brangėjimu. Vadinasi, ir vėl apie 30-čiai milijonų pensininkų būtų atimta mažiausia 9 bilijonai dolerių pajamų. Už tiek turės mažiau maisto, drapanų, apavo...

S. J. Jokubka

I Lietuvos miškus atėjo technika

Po snieguotomis Subartonių pušimis mašinistas Aleksa. Repšys (kairėje), miško ruošos punkto viršininkas Juozas Stramkauskas ir mašinistas Vladimiras Rempelis.

Varėnos miškų ūkio gamybinio susivienijimo pagrindinės įmonės miško ruošos punkto viršininkas Juozas Stramkauskas, daug metų atidavęs miškams, pasakoja, kad paprastą kirvį ir pjūklą — pagrindines pokario metų miško kirtėjų darbo priemones — keitė ir keičia vis našesnė technika. Dar ne taip seniai miško kirtėjų jėgas nepaprastai sustiprino motopjūklai, o dabar miškininkai jau turi kirtimo ir paketavimo, šakų genėjimo mašinas.

Ziema — pagrindinis miško ruošos metas. Kol yra pašalas, miškininkai eina į tuos girios kampelius, kur vasarą sunku privažiuoti.

Subartonių miškuose, netoli ledu sukaustyto Nemuno, apsnigtas pušis gražiai šalia kitos guldė Vladimiras Rempelis kirtimo ir paketavimo mašina. Iš pažiūros nedidelė, tačiau galinga savai gė sučiumpa metaline letena išlakia pušį, bemat nurėžia kamieną, paskui tarsi kokią gėlę rankoje pakelia viršun ir paguldo.

Netoli darbavosi ir šakų genėjimo mašina. Mašinistas Aleksas Repšys, kaip ir Vladimiras Rempelis, sėdėjo šil-

Gegužės 8 dieną visoje Vakarų Europoje, taip pat Vakarų Vokietijoje bus minimos 40-osios II Pasaulinio karo pabaigos metinės. Tomis dienomis ir prez. Reaganas lankysis tenai, bet minėjimo iškilimėse nedalyvaus. Girdi, jis "nesiinteresuoja praeitimi", o be to dar "nenori prisiminti tos eros neapykantą". Vadinasi nenori vokiečių neonacių bei revanšistų savimeilę įžeisti.

Bet gi ir amerikiečiai II Pasauliniame kare kariavo, liejo savo kraują frontuose prieš hitlerinę Vokietijos kariuomenę, gelbėjo pasaulį nuo nacifašizmo. Ir dabar pagarbiai nenulenkti galvą prieš kritusius amerikiečius kare su žvėriškojo Hitlerio Wehrmachtu tai nei šis, nei tas. Juk tie amerikiečiai paklojo frontuose savo galvas ir už Amerikos reikalus.

S. J. Jokubka

LIBRARY

APR 08 1985

STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN
MADISON, WI 53706

VEL APIE TUNELI
PO LAMANŠU

Prancūzijos ir Anglijos valdžia įpareigojo ekspertus išnagrinėti klausimą dėl tunelio statybos po Lamanšo sąsiauriu. Pagal projektą tunelis turi susieti Anglijos Folkstono miestą su Prancūzijos uostu Kalė. Dabar specialistai siūlo nutiesti tris tunelius — dviem eis geležinkelio linijos, o trečiasis bus skirtas ventiliacijai. Geležinkelio tunelių skersmuo bus 7 metrai, ilgis — apie 19 kilometrų.

Iš pradžių konstruktoriai numatė sąsiauryje supilti dvi dirbtines salas. Viena jų bus už 6.4 kilometro nuo Prancūzijos pakrantės, kita — 11.2 km nuo Folkstono. Viska numatyta baigti per 4.5 metų.

Ekspertai teigia, kad tokia statyba bus rentabili. Viskas kainuos 35 bilijonus Prancūzijos frankų. Prancūzijos spaudos duomenimis, kasmet jūrų laivai pergabena per Lamanšą apie 8 milijonus tonų įvairių krovinių ir 17 milijonų keleivių. Per 10 metų šių pervežimų apimtis išaugs dvigubai.

Paryžiuje ir Londone jau ne kartą buvo pasiūlyta tokio tunelio statybos projektas. Pirmas jų buvo parengtas dar 1751-aisiais. 1974-aisiais tunelio statyba jau buvo pradėta. Tačiau po metų laiko teko darbus nutraukti, nes Didžiosios Britanijos vyriausybė atsisakė skirti lėšas.

Pasak Prancūzijos spaudos, prabėgs dar nemaža laiko, kol Prancūzija ir Didžioji Britanija sureguliuos visas sudėtingas statybos problemas. Paryžiui ir Londonui teks palaužti laivų ir automobilių pasipriešinimą. Mat jos aptarnauja Prancūzijos ir Anglijos uostus ir visai netrokšta netekti savo pelno.

J. Koroliovas

TRUMPAI

— Minnesotos komunistų partija susirūpinusi, kad vis daugiau farmų į savo rankas ima "farmeriai" nežinia kur gyvenantys, korporacijos ir žemės spekuliantai. Sako, jog tam reikia padaryti galas.

— Nikaragvos vyskupas Julian Barni sako, jog Nikaragvos vyskupų taryba prieš kišimąsi į Nikaragvos vidaus reikalus ir prieš imperiaлизмą.

— Kanados užsienio reikalų ministras Joseph Clark ryšium su susitarimu dėl "žvaigždžių karo" kaip ką slepia nuo Kanados žmonių, sako Kanados kompartijos sekretorius William Kashtan.

automatinę stiebių doravimo liniją, kur medis pjaustomas, rūšiuojamas.

— Neseniai matėme Subartonių girininkijos miške snieguotas pušis, kartu su jomis atvažiuome į Varėną, — tarė miško ruošos punkto viršininkas Juozas Stramkauskas. — Štai jos jau siunčiamos į Alytų, į eksperimentinį namų statybos kombinatą. Atitinkamai paruošta, po kokios savaitės Subartonių pušis gali šviesti naujame name lango rėmu. P. Maraškevičius

domoje kabinoje ir valdė galinga mašina. Sučiumpa ji didžiulę pušį, patraukia per peilius — lekia į šalį plonos ir storos šakos. O paskui paguldo ją į eilę šalia nugenėtų.

Miškininkai pasakoja, kad, pavyzdžiui, kirtimo ir paketavimo mašina pavaduoja tris keturis motopjūklinius. Ji sudaro galimybės našiau dirbti ir genėjimo mašinai, ir medžių traukėjams. Genėjimo mašina irgi pavaduoja keletą vyrų.

— Kitoks darbas! — trumpai tarė Aleksas Repšys.

Svarus Alekso Repšio žodis, nes jis senas mechanizatorius, miškuose praleidęs apie dvidešimt metų. Jam, vienam geriausių mechanizatorių, visad patikima naujausia technika, jis siunčiamas į sunkiausius barus.

— Visas medžio kelias iš miško iki jo naudotojo — mechanizuotas, — pasidžiaugė Aleksas Repšys. — Apgenėtus medžius iš kirtavietės ištraukia vilkikai traktoriai. Juos į Varėnos galutinį miško medžiagos sandėlį gabena savikrovės miškavežės. Technika palengvina, pagreitina darbą, dėl to ir medis miške ilgai neguli, negenda.

Tačiau miško ruošos punkto, iškovojusio komunistinio darbo kolektyvo vardą, viršininkas Juozas Stramkauskas primena, kad kirtimo ir paketavimo, genėjimo mašinos gautos neseniai, o trys miško ruošos brigados dar dirba motopjūkliais. Be jų ir ateity neapsieis, nes ne į visus miško plotus galinga technika galima įsibrauti.

Važiuodamas klaidžiu miško keliu paskui miškavežę, gali suprasti, koks nelengvas jos vairuotojo darbas. Sunkių ir ilgų stiebių prikrautą mašiną vingiuotais miško keliais gerai vairuoti gali tik sumanus, drausmingas vairuotojas. Tokiais miškavežių vairuotojais, kaip Kęstutis Kašėta, varėniškiai miškininkai didžiuojasi, vadina juos miško traukinių mašinistais.

Galutiniame miško medžiagos sandėlyje stiebus iš miškavežės kabelinis kranas perkelia ant estakados, o iš ten jie hidrauliniais griebtuvais nugabenami į pusiau

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Kas lėmė karo laimėjimą prieš hitlerinę Vokietiją

Artinasi II Pasaulinio karo pabaigos 40-osios metinės. Šias metines ruošiasi minėti viso pasaulio taikos šalininkai, ruošiasi minėti daugiau ar mažiau kariavusios šaly prieš hitlerinę Vokietijos šarvuotąsias divizijas, ypač ruošiasi Tarybų Sąjungai, lėmusi karo laimėjimą ir pribaugusi Berlyne nužmogėjusio Hitlerio Wehrmachto likučius.

Tačiau artinantis šioms metinėms kyla ir diskusijos, kuriai didžiųjų sąjungininkių priklauso didesnis nuopelnas už sutriuškinimą nacifaštinės ašies karinės galybės, puoselėjusios viltį užkariauti visą pasaulį ir pavergti savo valiai. Agresyvaus imperializmo apologetai, priešakyje su Brzezinskiu ir kitais, tvirtina, kad sąjungininkams karą laimėti lėmė JAV Lend-Lease faktorius, išgelbėjęs atsilikusią ir silpnutę prieš hitlerininkus Tarybų Sąjungą.

Tai daugiau kaip istorijos falsifikavimas! Kaip žinia, Rooseveltas su Churchilliu susitikime Atlante 1941 metų rugpjūčio mėnesį pastebėjo, kad Hitlerio apetitas yra nepasotinamas ir gali su jais susidoroti, tik tada pasiūlė Tarybų Sąjungai kooperaciją ir karinės paramos, kokios jai labiausia reikalinga kare su hitlerininkais.

Bet kiek tos paramos TSRS gavo! Nekalbant, kad ji pradėjo ateiti beveik po metų irėjo labai nereguliariai, tegavo jos per visą karą vos 6 procentus visos savo karinės produkcijos. Turėjo kariauti beveik vien tik savo ginklais — artilerija, tankais ir lėktuvais savo gamybos. Artilerijos pabūklų iš JAV pagal Lend-Lease tegavo vos 2 procentus, kitus 98 procentus turėjo savo gamybos 11 procentų, o kitus turėjo savo. Netgi ir prez. Franklin Rooseveltas 1944 metų gegužės 20 d. kalboje kongresui akcentavo, kad Tarybų Sąjungai kariavo beveik vien tik savo ginklais, skubiai karinę pramonę perkėlus toli nuo karo frontų linijos. Gi Brzezinskis ir jam lygūs sako, kad JAV Lend-Lease faktorius išgelbėjo atsilikusią ir silpnutę Tarybų Sąjungos prieš hitlerines šarvuotąsias divizijas ir lėmė karo laimėjimą.

Tai nesąmonė ar falsifikavimas istorijos! Karo laimėjimą sąjungininkams lėmė karo frontai Tarybų Sąjungos teritorijoje, kur Raudonoji Armija susidorėjo su priešė 607 divizijomis, kai tuo tarpu JAV ir Anglijos karinės pajėgos Afrikoje, Italijoje ir Vakarų Europoje tesusidorėjo tik su 175 prieš divizijomis. Per visą karą Wehrmachto kareivių buvo užmušta 13.6 milijono visuose karo frontuose. Jų tarpe daugiau kaip 10 milijonų buvo užmušta Tarybų Sąjungos teritorijoje karo frontuose. Naciai kariaudami Tarybų Sąjungos teritorijoje frontuose prakišo 74 procentus visos savo artilerijos, turėtos visuose karo frontuose, 75 procentus tankų, 70 procentų lėktuvų. Tai rodo, kad II Pasaulinio karo liepsnos niekur taip, — neliepsnojo, kaip Tarybų Sąjungos teritorijoje Wehrmachto divizijoms kaunantis su Raudonąja Armija. Štai kas lėmė sąjungininkams karo laimėjimą prieš hitlerinę Vokietiją!

Buvęs Valstybės departamento sekretorius Edward Stettinius savo knygoje "Roosevelt and Russians" (1949) pažymi: "Amerikos liaudis turi atsiminti, kad ji 1942 metais buvo ant pražūties briaunos. Jeigu Tarybų Sąjungai nebūtų atsilaikiusi prieš nacių, vokiečiai būtų užsimoję užkariauti Britaniją, būtų nušlavę Afriką ir be to dar, būtų galėję savo koją įkelti į Lotynų Ameriką". Vadinasi, Tarybų Sąjungai išgelbėjo nuo hitlerinės pražūties Amerikos liaudį ir visą pasaulį.

Žinoma, Brzezinskis ir jam lygūs tada buvo dar vaikėžai, gal visa to ir "nežino", bet istorija žino, kad pajėgiausiu sąjungininku kare prieš hitlerinę Vokietiją buvo Tarybų Sąjungai, paklojusi kare 20 milijonų savo žmonių gyvybių, parodžiusi titanišką ryžtą ir pasiaukavimą išgelbėti pasaulį nuo nacifašizmo užmačių jį pavergti.

Tarybų Sąjungai ruošiamosi minėti II Pasaulinio karo pabaigos 40-ąsias metines netrokšta tų laimėtų II Pasauliniame kare nuopelnų, trokšta, kad Jaltos konferencijoje pripažinti du pasauliai, — socialistinis ir kapaitalistinis, — turi sugyventi taikiai, bet... JAV dalyvavusios kare dabartinis bosas netgi ketina nedalyvauti II Pasaulinio karo pabaigos 40-ųjų metinių minėjimo iškilėse, kurios vyks gegužės 8 dieną Vakarų Europoje.

Prasimanymai prieš Etiopiją turėtų būti uždrausti

Etiopiją ir kitas tame regione šalis užgulė baisi nelaimė. Dėl kilusios ilgai trunkančios sausras milijonai žmonių badauja, šimtai ir tūkstančiai išbadėjusių miršta, pajėgesni keliauja kitur, ieškodami išsigelbėjimo. Matant visa tai televizijos ekranuose žmogų šurpas krečia, kokia ten nelaimė ištiktiems kankynė, ypač vaikams, kurie tik skeletas, aptrauktas oda. Pasaulis į tai atkreipęs dėmesį, gelbsti, siunčia maisto produktų, vaistų, gydytojų. Daugiausia rūpinasi tarptautinis Raudonasis Kryžius, įvairios labdaringos draugijos, specialiai tam įsikūrusios įstaigos, valdžios.

Etiopijoje badaujantiems yra blogiau palyginus su kitur badaujančiais. Nužmogėję beširdžiai, liepsnojantys neapykanta socializmui stačiai gardžiuojasi, kad tą socialistinę šalį laiko užgulusi ši nelaimė. Vis dažniau į girdisi iš piršto išlaužtų prasimanymų, kad, girdi, Etiopijoje badaujantys nasiastų maisto produktų bei kitokios paramos beveik nemato, socialistinė

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

GERAS ISTATYMO PROJEKTAS

A. Papandreu vadovaujama Graikijos vyriausybė žengė dar viena žingsnį, kad būtų pripažinti nacionalinio pasipriešinimo judėjimo dalyvių nuopelnai. Parlamentui svarstyti perduotas įstatymo projektas, pagal kurį numatoma skirti pensijas tiems graikams, kurie 1946-1949 metų pilietiniame kare kovojo prieš Graikijos reakciją ir Didžiosios Britanijos bei JAV imperialistus, o įvedus šalyje reakcinį režimą, buvo priversti palikti Graikiją.

SIRIJOS VADOVO PAREIŠKIMAS

Sirijos Arabų Respublikos premjeras A. R. Kasmaš ryžtingai pasmerkė agresyviuosius JAV ir Izraelio planus, nukreiptus prieš arabų šalį. JAV naudoja Izraelio kariuonę, pareiškė jis, savo neokolonialistinės politikos svarbiausiam tikslui realizuoti — absoliučiai išviešpatauti Artimuosiuose Rytuose.

Sirija, pabrėžė A. R. Kasmaš, ir toliau vykdys antiimperialistinį kursą, rems arabų tautų kovą prieš Izraelio okupaciją.

PORTUGALIJOS VAIKAI UŽ TAIKĄ

"Žaislai ir taika" — su tokiu devizu Portugalijos pionieriai paskelbė konkursą geriausiems taikomios dailės kūriniais išaiškinti. Konkursas skiriamas Tarptautiniams jaunimo metams ir šių metų vasarą Maskvoje įvykstančiam XII Pasauliniam jaunimo festivaliui. Jame galės dalyvauti vaikai nuo 6 iki 14 metų amžiaus. Pagrindinė konkurso tema — kova už taiką, nusiginklavimą, prieš karo baisumus. Pagal konkurso sąlygas geriausi darbai bus eksponuojami parodoje, kuri veiks Maskvoje festivalio dienomis.

NUPIEŠĖ KINIJS KAUKĘ

Afganistano sostinėje Kabule įvykusioje spaudos konferencijoje vietiniams ir užsienio žurnalistams buvo pademonstruoti Kinijoje pagaminti įvairaus typo ginklai, kuriais Kinija dosniai aprūpina afganų montrevoliucionierius, taip pat dokumentai, rodantys, kad Kinija vis aktyviau kišasi į Afganistano vidaus reikalus.

Iš Kinijos pagamintų raketinių įtaisų buvo apšaudyti Kabulo gyvenamieji rajonai. Šis barbariškas aktas nuplėše kaukę Pekino hegemonistams, kurie postringauja apie nesikišimą į kitų valstybių vidaus reikalus, o iš tikrųjų tiesiogiai kišasi į kaimyninių šalių reikalus.

ETIOPIJOS VADOVAS PADĖKOJO

Etiopijos darbininkų partijos CK generalinis sekretorius, laikinosios karinės administracinės tarybos pirmininkas Magistas Haile Maria-

nas paragino gyventojus užtikrinti, kad kuo greičiau būtų įvykdyti Etiopijos darbininkų partijos parengti planai, kuriais siekiama įveikti sausras padarinius. Etiopijos valstybės vadovas pranešė apie priemones siekiant suteikti pagalbą nukentėjusiems nuo stichinės nelaimės žmonėms. Tokių žmonių šalyje virš 7.8 milijono.

Etiopijos valstybės vadovas pareiškė padėką draugiškoms valstybėms, kurios sunkiu šaliai momentu atėjo į pagalbą Etiopijos valdžiai ir teikia visokeriopą paramą.

ISPANIJA NEPRISIIMS

"Kol aš esu vyriausybės vadovas, Ispanijoje nebus dislokuotas branduolinis ginklas", — pareiškė Madrido Ispanijos vyriausybės pirmininkas F. Gonzales. Nutarimai, liečiantys Ispaniją, pabrėžė jis, priimami Ispanijoje ir Ispanijos parlamente.

Šį pareiškimą Gonzales padarė ryšium su tuo, kad visuomenė sužinojo apie slaptus Pentagono planus dislokuoti Amerikos karinėse bazėse Ispanijoje branduolinį ginklą, jeigu susidarytų vadinamoji karinė krizė.

JAPONIJOS KOMPANIJA PADEDA

Japonijos stambusis kapitalas slapta dalyvauja Amerikos branduolinių sparnuotųjų raketų ir kitos moderniausios ginkluotės komponentų gamyboje. Tokią demaskuojančią informaciją paskelbė laikraštis "Asahi", pranešęs šalies socialistų partijos atliko tyrimo rezultatus. Tyrimas parodė, jog Kalifornijoje veikiantis vienos didžiųjų Japonijos kompanijų "Kiotō seramikū" filialas pagal Pentagono slaptą kontraktą gamina minėtos ginkluotės komponentus.

Vašingtonas ne tik finansuoja ir ginkluoja Salvadoro chauną, bet ir tiesiogiai vadovauja galvažudžių gaujoms.

Peimė į savo rankas...

TRUMPAI

— Salvadoro prez. Napoleon Duarte kaltina JAV senatorių Jesse Helms, kad jis organizuoja slaptai pasiųsti pinigų Salvadoro ultradešiniams. Senatorius pareikalavo, kad Duarte tai įrodytų faktais.

Etiopijos valdžia pasigrobia viską savo reikalui. Tai nesąmonė, bet kad tokia propaganda varoma ir ji kai ką veikia, yra faktas.

Japonijos žinių agentūra Kiodi cusin praneša, kad Japonijos vyriausybė netgi nutarė žymiai apriboti pagalbos nuo ilgos sausras nukentėjusiai Etiopijai programas. Jau nutraukė geriamojo vandens grėžinių grėžimą stovyklose šios šalies vakarinių rajonų gyventojams po "pretekstu", kad šie šuliniai praėjus sausrai bus naudojami "kolektyvinėse farmose, pastatytose socialistinių principų pagrindu". Vadinasi, parama dabar badaujantiems gali išeiti į naudą po sausras Etiopijoje socialistinei santvarkai.

Ar tai ne savo rūšies "karas" badaujančių sąskaita prieš socialistinę Etiopiją! Vardan humaniško išpiršto išlaužtiems prasimanymams prieš Etiopijos socialistinę valdžią turėtų būti užkirstas kelias, turėtų būti griežtai tokie prasimanymai uždrausti.

NAUJA TARYBŲ LIETUVOS PARLAMENTO SUDĖTIS

Vasario 24 d. įvyko rinkimai į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą. Jose dalyvavo 2 milijonai 400 tūkstančių gyventojų. Išrinkta 350 deputatų.

RINKIMAI BUVO DEMOKRATISKI

Į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą gali būti išrinktas pilietis, sulaukęs 21 metų, nepriklausomai nuo to, kas jis — komunistas ar nepartinis, darbininkas ar tarnautojas, lietuvis ar kitatautis. Yra vieningas blokas — komunistų ir nepartinių. Du su puse mėnesio truko rinkiminė kampanija. Darbo kolektyvai siūlė kandidatus, susirinkimuose ir spaudoje svarstė jų kandidatūras. Socialiniu, tautiniu, partiniu atžvilgiu deputatų sudėtis labai įvairi. Pasižiūrėkime.

Šio, jau vienuoliktojo šaukimo Aukščiausiosios Tarybos deputatais išrinkti 176 darbininkai ir kolūkiečiai bei 174 tarnautojai. Tik dviem žmonėmis pirmųjų daugiau, bet vistiek daugumą sudaro tie, kurie gamina materialines vertybes.

Deputatais yra 108 darbininkai ir 78 kolūkiečiai. Nelygybė? Anaipol. Būtent tokiu santykiu, paskaičiuvus procentais, šiuo metu žmonės yra pasiskirstę kaime ir mieste. Išrinkta 275 lietuviai ir 75 kitų tautybių žmonės. O juk tai atitinka tautinę respublikos gyventojų sudėtį. Deputatų — nelietuvių tarpe daugiausia yra rusų — 39, toliau seka lenkai — 22 žmonės, dauguma jų iš Vilniaus krašto, 8 baltarusiai, 5 ukrainiečiai, 2 žydai.

Antras šaukimas iš eilės 125 mandatus gavo moterys.

VYRIAUSIAS IR JAUNIAUSIA

Vyriausias pagal amžių ir pagal deputato stažą. Tai štai:

Aukščiausiosios Tarybos seniūnu pagal tradiciją taps, tikriausiai, Kazimieras Liaudis. Sausio mėnesį jam suėjo 84 metai. K. Liaudis dabar pensininkas. Gimęs Baisogaloje, jis prieš pirmąjį pasaulinį karą su tėvais atsidūrė Rusijoje, ten mokėsi, dirbo metalurgu, administraciniu darbuotoju Tarybų Rusijoje. Po karo buvo Lietuvos TSR žemės ūkio ministras, partinių organizacijų vadovas Biržuose ir Klaipėdoje, Lietuvos TSR vidaus reikalų ministras, Valstybės saugumo komiteto pirmininkas, pastaraisiais metais — Lietuvos Komunistų partijos revizijos komisijos pirmininkas.

Jauniausia — Vilniaus inžinierinio statybos instituto studentė Jūratė Dindaitė. Jai tik dvidešimt vieneri. Bet ji atstovauja daugiau kaip 65 tūkstančiams respublikos studentų.

Daugiausiai kartų į Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatus renkamas Feliksas Bieliauskas. Pirmą kartą deputato mandatas jam buvo įteiktas 1947 metais, į antrojo šaukimo Tarybą. Tada jis buvo partijos Vilniaus miesto komiteto pirmasis sekretorius. Dabar F. Bieliauskas — Archyvų valdybos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos viršininkas. Ši jo kadencija — devintoji. Devintą kartą deputatu į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą išrinktas ir liaudies rašytojas Juozas Baltušis.

Po aštuonis kartus deputatais buvo renkami Kazimieras Liaudis ir Lietuvos TSR Liaudies kontrolės

Vilnis, 1985 kovo 28

PO SENŲ UŽDAVINIŲ NAŠTA

„Mūsų uždaviniai lieka tie patys“ — taip savo naujajam žodyje „Amerikos balso“ klausytojams byloja vadinamasis „atstovas“ Stasys Bačkis. Ir iš tikrųjų tuo patikėti nesunku: šmeižiant ir juodinant Tarybų Lietuvos tikrovę, tenkinant vien savo politinį egoizmą, viskas lieka po senovei, toje pačioje vietoje, taigi — ir uždaviniai. Tiesa, nesuprantami, neįžiūrimi, iliuzoriniai... Kaip pažymėjo interviu „Gimtojo krašto“ savaitraščiui LKP CK pirmasis sekretorius Petras Griškevičius, „mūsų priešų pastangos bejėgės ką nors pakeisti. Visos išeivijos nacionalistų ir klerikalų reakcinės akcijos kenkia ir kenks ne mums, o pačiai išeivijai. Teisūs yra tie emigracijos atstovai, kurie aiškina, jog konfrontacinė santykių įtampa, skatinama JAV, yra žalinga pirmiausia išeivijai, jos kultūriniais ir dvasiniams poreikiams“.

Taip, įtampos skatinimo, arba anot Bačkio „tų pačių uždavinių“ prieblandoje gerokai sumažėjo išeivijos galimybės pačioje emigracijoje naudotis Tarybų Lietuvoje sukurtais kultūros ir meno turtais. Ir čia kalta tiksliai „vadavimo“ politika, kuri nesiūlo jokios alternatyvos skaudžioje nutautėjimo realybėje. Kaip neseniai rašė „Europos lietuvis“, „renkami šimtai tūkstančių dolerių, stengiamasi įvesti Lietuvos katedrą viename universitete Chicagoje. Kuriam tikslui? Ar kad ją baigusieji rašytų, paskaitas skaitytų svetima kalba?“ Girdėti balsai, esą, minėtoji katedra padėsiant gerinti išeivijos spaudos kokybę... Bet kam reikės tos spaudos, kai nebels skaitytojų... Siandien jau ne 1945-ieji, kai išeiviško gyvenimo sunkumai kai kam atrodė laikinas dalykas. Laikas įtikinamai parodė, kas teisus, o kas klydo. Kartojimui senų, nuvalkiotų teiginių kaip daro Stasys Bačkis bei kiti „vadavimo“ šulai, iš tikro nereikalinga mūsų protėvių kalba. Čia visiškai pakanka Washingtono „vanagu“ žodyno. Tiksliai nereikia pamiršti, kad Kapitoliujaus politikai neišmoks išeivijos jauni-

darbuotojai: Mokslų Akademijos prezidentas J. Požela, viceprezidentas A. Žukauskas, fizikos, technikos ir matematikos mokslų skyriaus akademikas sekretorius V. Statulevičius bei dviejų Kauno aukštųjų mokyklų rektorai — politikos instituto J. Domarkas ir veterinarijos akademijos — J. Dromantas.

Pažymėtina, kad dar du kūrybinės inteligentijos atstovai yra TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatai — Vilniaus universiteto rektorius F. Kubilius ir Lietuvos TSR liaudies poetas A. Maldonis.

LAUKIA DIDELI DARBAI

Kovo 26 dieną Vilniuje prasidės Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos vienuoliktojo šaukimo pirmoji sesija. Joje bus išrinktas Tarybos Prezidiumas, patvirtinta nauja Ministrų Tarybos sudėtis.

Daug klausimų teks spręsti deputatams. Vienas svarbiausių priimti Lietuvos TSR ekonominio ir socialinio vystymo planą 1986-1990 metams. Ir, suprantama, padaryti viską, kad jis būtų įvykdytas. Tai artimiausių penkerių metų darbas, nes šiam laikotarpiui ir išrinkta Aukščiausioji Taryba.

Balya Bučelis

mo nei jų tėvų kalbos, nei meilės senajai tėvynei. Prabėgę metai apie tai įtikinamai byloja ir jokia slinkstis dešinėn tarptautinėje politikoje nepriartino ir nepriartins mūsų išeivijos prie Lietuvos.

Tokia padėtimi, kaip pažymėjo interviu „Gimtajam kraštui“ LKP CK pirmasis sekretorius Petras Griškevičius, gali džiaugtis tik patys reakingiausi emigrantai, kurių politinis ir klasinis egoizmas užgožia bet kokių nacionalinių interesų supratimą.

Virgilijus Liauška

VAISTAI NUO SNAUDULIO

„Kalbėkime su savo vaikais ir vaikais viena gražiausių ir seniausių kalbų — lietuviškai!“ — taip daryti kviečia „N. Lietuva“. Paprastai laikraščiai reklamuoja dantų pastą, skalbimo priemones, viski ir cigaretes „Dunhil“, o „N. Lietuva“ — gimtąją kalbą, gimtąjį žodį... Išradinga ir patriotiška. O apie ką lietuviškai turima kalbėti? Apie Lietuvą — ne, negalima. Apie jos darbus, apie jos žmonas — ne, negalima. Polemizuoti „su pavergtais mūsų broliais“ „N. Lietuva“ visiškai nepataria. Belieka tylėti. Žinoma — lietuviškai. O kaip kitaip?

Dar solidesnį reklamos būdą siūlo „Amerikos balsas“. Numeris vadinasi — „kalbantis lietuviškai popiežius“. Viskas labai paprasta: įrašomas šventojo tėvo lietuviškas žodis praėjusių metų kovo 4 dieną šv. Petro bazilikoje Romoje ir gali sukti plokštelę kada panorėsi... Taip ir daro „Amerikos balsas“. Net šiemet. Jeigu dar pasulyje liko abejojančių popiežiaus lietuviška kilme, tai greitai „Amerikos balso“ dėka tokių nebels. „N. Lietuvai“ dabar pravartu įsidėti taiklesnį skelbimą: „Lietuvių kalba — popiežių kalba“.

Pakėlus į toki lygmenį lietuvių kalbą, belieka aptarti tos kalbos sveikatingumą ir gydomasias savybes, kokios dozės čia tinka kūdikiams ir kokios — seneliams. Ne paslaptis, kad išeivijos įvairūs „daktarai“ labai atsargiai seikėja jaunimeliui šį stiprų vaistą. Ir teisingai daro: anksti jiems į popiežius taikyti. O štai metiniuose seimuose — seimeliuose, susirinkus „vadavimo“ marazmo krečiamiesiems ligoniams, nebeužtenka jokių dozių ir „viena gražiausių bei seniausių kalbų“ pražysta paprastais, bet artojiškai stipriais žodėčiais... Taip irgi reikia. Kad silpnesnieji seneliai „vadavimo“ valandos nepramiegotų. Tiesa, „Mūsų pastogė“, aprašydama Adelaidės Lietuvių sąjungos metinį susirinkimą, į pirmą vietą iškelia toki keblų klausimą: „Pradėdamas susirinkimą pirmininkas paprašė kalbėti mandagiai ir vėliau dažnam, kuriam buvo leidžiama kalbėti, vėl tą patį primindavo“. Dėl skonio, kaip sakoma, nesiginčijama. Svarbu, kad seneliai neišsigąsta, neišsilaksto, susirenka vėl pasigydyti lietuvišku žodžiu. O kaip kitaip: jeigu laikraščiai reklamuoja, jeigu net popiežius vartoja...
Jonas Šukys

Buęs justicijos departamento prokuroras Joh Loftus sako, jog disklasifikuoti slapsti dokumentai rodo, kaip JAV slaptosios žvalgybos agentai padėjo II Pasaulinio karo nacistiniams nusikaltėliams atvykti į JAV.

Kam taip parūpo valstiečio . . . individualybė?

Pasakysiu iš karto, kaip įprasta pagal mūsų paprastą politinę kalbą tiesiai sakyti: tiems, kas kadaise laikė Lietuvos valstietį beteisiu žmogumi, kas visiškai nesirūpino, kad jis turėtų žmoniškas gyvenimo sąlygas, tiems ponams, kurie garbina buržuazinę santvarką Lietuvoje, kurie iki šiai dienai čia, užjūriuose, prieškarinį Lietuvos kaimą su ryškiausia turtine nelygybe laiko laimingiausiu jo istorijoje, ėmė ir baisiausiai parūpo Lietuvos valstiečio teisę į individualybę, laisvę ir t.t.

Ilgai ieškoti nereikia, pasiimkite pernykščius "Akiračių" numerius, kur p. Alina Pajaujytė-Staknienė per A. Pociaus apsakymų nagrinėjimą aiškina nemažiau ir nedaugiau kaip tautos likimo (!) kroniką, žinoma, tarybiniais laikais. Neturiu laiko ir noro kalbėti apie pačią literatūrinių aptarimų "metodiką", kuri tiesiog šūripi ne tiek absoliučiu lietuvių literatūros vertinimu politizavimu (tai nėra naujiena meninių kriterijų prioritetą Lietuvos kritikai įkyriai siūlančiuose "Akiračiuose"), kiek savo fanatišku sugebėjimu apverstį aukštyn kojomis literatūrinę tikrovę, atspindinčios tarybinį gyvenimą, vaizdą A. Pociaus novelistikoje, kiek fantastiniais kaimo gyvenimo "demaskavimais" pagal patį sukčiausią metodą: "Skaitytojas gali sau pasidaryti išvadas", "skaitytojui tai primena", "skaitytojas gali spėti" ir t. t. Skaitytojas čia, žinoma, Alinos Staknienės primityvokai poniško ir agresyviai politikieriško lygio, nes kas kitas galės prisigalvoti, kad lietuvių darbštumo atskleidimas yra pasiskolintas iš . . . evangelijos, kad balta valstiečio galva salės gale — "lyg kokio šventojų" aliuizija ir t. t. Pagal tokią, atsiprašant, "metodiką", rašytojas komunistas prieš jo knygų dvasią ir jo paties gilius idėjinius išitikinimus paverčiamas pikčiausiu kolūkinės santvarkos, socializmo ir viso dabartinio gyvenimo priešu, demaskuotoju, juodintoju ir kuo tik nori. Tokios literatūrinės ekvilibristikos ar cirko, perpinto su vakar dienos ponutės arogantišku primityvizmu, ir pačioj juodžiausioje išeivių spaudoje retai beužteks. Bet tai, sakau, atskleidinėti — dėkingiausia medžiaga patiems Lietuvos literatams.

Man rūpi priminti, kaip visa ši įžūli demagogija pritaikoma Lietuvos kaimo gyvenimui apibūdinti, būtent, kaip atsiranda A. Staknienės rašiniuose vienas iš daugelio poniškų melų apie Lietuvos gyvenimą: apie nesirūpinimą . . . valstiečio individualybe. Taip, taip, ponai Alina, kilusi iš "kairiųjų" Lietuvos veikėjų aplinkos, kur tiek kalbėta apie valstietį, pasirodo kaltina tarybinę santvarką ūkininko individualybės vertės nepaisymu. Skambėtų keistai, jeigu ne per daug įžūliai demagogiškai. Tuo labiau iš pateikto kontaksto: "Palydų" apsakyme našlė Morta negauna iš blogo kolūkio pirmininko savo reikalams arkliuko, ir pasirodo štai kas iš to — "Kolūkinės tvarkos kritikos čia nėra, bet skaitytojui aišku — sistema neparemta individo vertės principu". Pasirodo, galima kiekvieną apsakymo detalę apibendrinti: kaime, dar kolūkiams nesustiprėjus, našlė sunkiai augina vaikus, taupo pinigus jų bateliams, o A.

Staknienė pasipiktinusi reikalauja — "Kodėl kolūkis jomis ir jų vaikais nesirūpina, socialistinė valstybė nepadedą jų išlaikyt?" Matot, pasirodo, A. Staknienė reikalauja, nes ji žino, jog tokie dalykai — santvarkos netinkamumo liudijimas.

— Viešpatie, — tesinorėtų pasakyti, — iš kur atsiranda tokie veidmainiai ir kodėl juos spausdina?

Aš manau, jog pats geriausias būdas Lietuvos žmonėms parodyti, kokios moralės inteligentai Chicagoje jais rūpinasi, būtų perspausdinti Vilniuje žodis į žodį visą tą rašliavą, vadinamą literatūriniu nagrinėjimu.

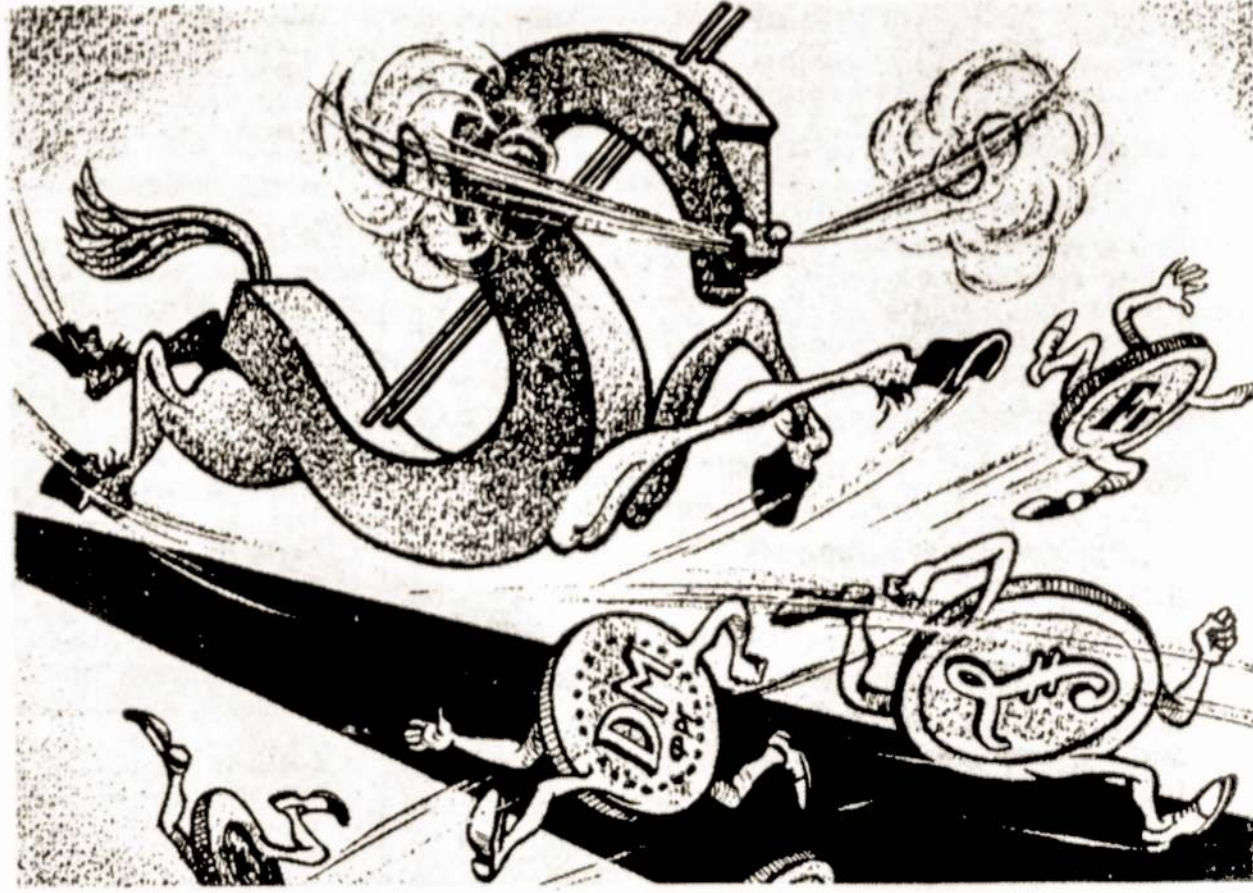
Tad pasakykite, kas "Akiračiuose" taip rūpinasi valstiečio "individo vertės principu"? Ar tie, kas prisimena, kaip ūkininkas gyveno iki karo? Kad bent ir iš literatūros — J. Paukštelio, K. Barėno, M. Katiliškio, J. Grušo, L. Dovydeno, A. Griciaus, A. Vienuolio, I. Simonaitytės beletristikos, iš A. Miškino, K. Jakubėno, K. Borutos, A. Rūko poezijos ir kitos lietuviškos kūrybos prieškarinio kaimo tema (kad ir su "propagandos" baime paskaityti dar J. Baltušį, P. Cvirką, J. Marcinkevičių . . .)

O juk galima ir iš istorijos kai ką priminti. Kai "Akiračiai" ar koks kitas "vaduotojų" leidinys, pasirinkdamas iš tarybinės lietuvių literatūros sunkių pokario metų vaizdų, ties jais tesustoja, nutraukia tolesnę raidos juostą ir mėgina daryti melagingus apibendrinimus apie visą kolūkinę santvarką ir socializmą (atnešusius kaimui gerovę, kultūrą, pagarbą darbui, žmogišką vertės pajautimą), jie, be abejo, turi alternatyvą: anuos, turtinius, santykius kaime, pagal juos reiškančius laisvę ir teisybę.

Tai gal būtų vis dėlto šimtą kartų padoriau, jeigu šie inteligentai, panašūs į A. Staknienę, bent vieną sykį liautųsi kalbėje už Lietuvos valstiečius ir jų interesų vardu. Bet kuris Lietuvos kaimietis jiems su panieka tik duris šiandien tepardys. O senesni jiems gali ir daug ką priminti. Kokią sistemą, "paremtą individo vertės principu", reiške masinės varžybos Lietuvos kaime? Kaip buvo rūpinamasi valstiečio individualybe, kada valstiečiui su vaikais reikėdavo palikti gimtąją sodybą ir keliauti į nežinią? Kas rūpinosi jo individualybe ir jo mažais vaikais, kai reikėdavo keliauti į Brazilijos plantacijų vergiją? Ką reiške "individo vertės principas", kai per kaimus keliavo elgetos — tie patys lietuviai, beje, atstovai profesijos, kurios kolūkiniame kaime nėra? Ar tai buvo rūpinimasis valstiečio "individo verte", kai išvaržytas valstietis tapdavo bedarbiu mieste, ar tai buvo rūpinimasis apskritai lietuviu orumu, gerove ir "individo verte", kai mūsų pačių lietuviškaitės turėjo išmokti prostitutcijos amato (ar jo nebuvo, p. A. Staknienė?). Kokia ta sistema, paremta "individo vertės principu", kur buvo dvarai (ar jų neturėta 1939 m. pakankamai?) ir kur būtinai buvo kumečiai? Argi tie dvaro kumečiai turėjo laisvę pasirinkti darbą, galėjo pasistatyti gerus namus, išleisti vaikus į mokyklą, dalyvauti kultūroje, pasirinkti gyvenamą vietą? Ar? . . . Ne, bet ką tiems ponams aiškinti! Tokie jie

KARIKATŪRISTO AKIMIS

Amerikos bankų dideliais paskolų procentais dirbtinai sukeldama dolerio kursą, Reigano administracija skaudžiai smogia savo partnerių Vakarų Europoje nacionalinėms valiutom.

UZLEISKITE KELIĄ PONUI DOLERIUI!

B. Aržekajevs nuotr.

"TAUTOS VADO" ILGESYS

Visi ko nors pasiilgstame ir ilgimės. Tai suprantama ir žmogiška, ar ne? Kai kas (ir, beje, nemažai kas) ilgisi tos bakūžės samanotos, kurioje gimta. Šaltinėlio, iš kurio gerta. Mergelės, kuri kadaise mylėta.

Dar kai kas ilgisi dvaro centriuko. Šaškaitos banke. Šiltos vietos ir galimybės joti ant sprando taip savo numylėtiems tautiečiams. Tik čia jau specifinis ilgesys, kurį gali suprasti ne visi.

Ilgimasi ir blizgančios uniformos, skambančių apdovanojimų, buvusios padėties, šlovės, kuri buvo blizginama ir puoselėjama tarsi paradinės formos sagos.

Ir dar daug ko ilgimasi po dėdės Samo padange. Kartais net labai keistų dalykų. Na, sakysime, "tautos vado". Ilgimasi ir rašoma, kokia dangaus palaima jis buvęs Lietuvai, kokių didžių darbų jai padaręs, iki kokių aukštumų ją iškėlęs. Čia, beje, esama įdomios detalės: šis ilgesys dažniausiai apima tik tuos, kurie prisimena žvilgančias uniformas, dvariukus ir dvarus, minkštus krėslus, pinigingsus postus. Tiesa, ilgesio "tautos vadui" kamuojamų vis mažiau ir jie susispietę apie clevelandišką "Dirvą", kurioje apie "tautos vadą" galima paskaityti tikrai įdomių, pamokančių ir, pasakyčiau, palinksminančių istorijų.

Laikraštyje surandame ilgos K. Miklovaičio paskaitos ta tema išguldymą. Be kitų labai smagių dalykų, rašoma:

"Vertindamas jį bei jo darbus (tai yra, "tautos vadą" ir jo darbus), galėčiau pradėti žodžiais: Antanas Smetona pastatė tokį tai skaičių naujų mokyklų, nutiesė tiek tai kilometrų naujų geležinkelių ir plentų.

Bet taip pradėdamas, aš iš pat pradžių pastatyčiau jį ant aukšto pjedestalo . . . turėčiau jo asmenį skaidrinti jo darbų bei nuopelnų nemirtingumo padebesiais", — be jokio jumorio šešėlio rašo K. Miklovaičis.

O gaila, labai gaila, kad jis nepasako ir neparašo: kiek gi tų mokyklų pastatė "tautos vadas", kiek jis nutiesė geležinkelių ir plentų! Kosvetimi Lietuvos kaimiečiui, o tiek juo "rūpinasi", ir ne šiaip sau — "individualybėms". Veidmainių veidmainiai, ir tiek!

S. Jonas

dėl pavyzdžiui, neparašo, kad kaip tik "nemirtingojo" bei jo klikos dėka to meto Lietuvoje elektros kilovatų kainavo litą ir Lietuva buvo tamsiausias užkampis Europoje.

Būtų galima dar parašyti ir pasakyti, kiek kainavo mokslas ir kam jis buvo įkandamas. Kiek atsiėjo vizitas pas gydytoją ir t. t., ir pan.

Taigi, postamentas, ant kurio reikėtų užkelti "tautos vadą", visa tai priminus, būtų tikrai aukštas, tiesiog padebesius siekiantis. Ir teisus ponas Miklovaičis: "tautos vadas" tikrai vertas pakylėti ant tokios aukštumos, idant kaip reikiant būtų galima drėbti jį žemyn. Taip, kaip ir buvo padaryta prieš keturiasdešimt penkerius metus.

Stebėtojas

PRIE LOPSIO . . .

Kada mintimis aprėpi Viduržemio jūrą ir valstybes prie jos, tai visuomet greta ir supratimas, kad būtent čia civilizacijos lopšys, Graikija, Roma, Egiptas . . . Tai vis žmonijos civilizacijos senovė, tačiau tokia kad iš jos ir dabar nemažai mokomės menų.

Juolab sunku suvokti, kaip atsitiko, kad ir prie šitokio lopšio atsistoją branduolinė mirtis. Kaip atsitiko, kad ir šie kraštai neišvengė militarizacijos? Čia Amerikos "persingai", sparnuotosios raketos, Viduržemio jūros vandenis brozdžia karo laivai su branduoliniu ginklu . . . Kitaip tariant, žmonijos civilizacijos lopšys paverstas karo amunicijos sandėliu, kuriame ir branduolinis ginklas. Šitų kraštų, ypač romėnų, graikų senovė — daug kalbėjo apie moralę. Ginklo moralė viena — esu, kad galėčiau sunaikinti!

Mes jau girdime vis stiprėjančius reikalavimus paversti šitą didelį rajoną taikos, bendradarbiavimo zona. Didelę reikšmę čia turėtų laivų su branduoliniu ginklu išplukdinimas iš Viduržemio jūros, atsikimymas iš Viduržemio jūros, atsikimymas bazuoti atominį ginklą Viduržemio jūros baseino valstybių teritorijoje.

Mes girdim, kad Tarybų Sąjunga už tai. Belieka palinkėti, kad ir kitos branduolinės valstybės irgi būtų už tai, ir visų pirma — Jungtinės Amerikos Valstijos.

Vilnius, 1985 kovo 28

Artisto kūrybinis polėkis

Po TSRS liaudies artisto Eduardo Kaniavos solinio koncerto Vilniuje, LTSR valstybinės filharmonijos salėje, nejučiomis dingtelėjo mintis: kas skatina žinomą ir žiūrovų mėgstamą operos solistą, greta savo tiesioginio darbo, imtis dar papildomo krūvio? Sudaryti koncertinę programą, mokyti mintinai muzikinį tekstą, repetuoti su akompaniatoriumi, ieškoti, šlifuoti, tobulinti savo dainavimą... Turbūt kaltas neramus tikro artisto būdas. Noras be grimo ir teatrinio kostiumo, iš arti, žvelgiant klausytojui tiesiai į akis, kalbėti su savo amžininkais. Kalbėti pačiam, ne kokio personažo, karaliaus ar karaliaus juodario lūpomis — Eduardas Kaniava ir pats turi ką pasakyti.

Koncerto programa neatrodė marga, nors buvo sudaryta iš gan skirtingo žanro kūrinių. Pusę pirmosios dalies solistas paskyrė lietuviškai muzikai, toliau — ryškiausios baritono arijos iš itališkų operų.

Solistas pademonstravo gražią vokalinę frazę, apgalvotą, raiškia interpretaciją, puikią dīkiją. Akademiškesnio dainavimo mėgėjus gal ir mažiau traukė perdėm lais-

vas, romantiškas kai kurių kūrinių interpretavimas, ekspresyvus dainininko artistiškas. Bet tai yra šio solisto individualūs bruožai, ir jie suteikė koncertui savitų spalvų.

Antroji koncerto dalis — lengvesnio pobūdžio. Ją sudarė neapolietiškos dainos ir arijos iš klasikinių operečių. Pastaraisiais metais ne vienas įžymus pasaulio dainininkas atkreipė maloningą žvilgsnį į operetę. Ir mūsų dainininkai drįsiai ėmėsi "gražių melodijų". (Ne per seniausiai per televiziją rodė TSRS liaudies artistė J. Obrazcova, atliekančią pagrindinį vaidmenį F. Leharo operetėje "Linksmoji našlė"). Nors tokios krypties repertuaras gan rizikingas, bet E. Kaniava (akompanavo LTSR liaudies artistas Ch. Potašinskas) visiems žinomas populiarias operečių melodijas padainavo, sakyčiau, elegantiškai, atgaivindamas atmintyje kadaise G. Otso tokio žanro muzikos atlikimą.

Apskritai TSRS liaudies artisto E. Kaniavos solinis koncertas parodė, kad dainininkas šiuo metu yra puikios formos ir kupinas kūrybinio polėkio.

Irma Juraite

Knygos padeda gerinti santykius

Reikšmingas Maskvos mokslinio gyvenimo įvykis buvo Amerikos leidyklų, leidžiančių medicinos literatūrą, knygų paroda, pasibaigusi sausio 29 d.

Buvo demonstruojama apie 1,200 leidinių, skirtų medicinos mokslo, sveikatos apsaugos ir aplinkos, motinystės ir vaikų priežiūros, psichologijos, susirgimų profilaktikos, netradicinės medicinos ir kitų sričių problemoms. Naujausias 200 JAV leidyklų darbus demonstravimui Tarybų Sąjungoje atrinko Kalifornijos instituto Esalen — švietimo organizacijos darbuotojai.

— Paroda sukėlė didelį tarybinių specialistų susidomėjimą — pasakė TSRS valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų

Vilnius, 1966 kovo 28

komiteto tarptautinių knygų parodų ir mugių generalinis direktorius I. Kazenskis. — Pagal jos programą vyko seminarai, dviejų šalių medikų ir psichologų susitikimai, kuriuose dalyvavo maždaug 500 Maskvos mokslinių organizacijų ir medicinos įstaigų atstovų.

Tarptautinis bendradarbiavimas knygų mainų srityje — veiksminga priemonė tautų savitarpio supratimui užtikrinti ir santykiams gerinti. Kaip tik iš šių pozicijų reikia įvertinti didelį darbą, kurį Kalifornijos institutas Esalen atliko, organizuodamas parodą.

— Prieš 40 metų Tarybų Sąjungos ir Amerikos kareiviai glebeščiavosi prie Elbės, nugalėję bendrą priešą, — pasakė Esalen instituto

Kviečia studentų teatras

Klaipėdos kultūrinį gyvenimą sunku įsivaizduoti be Dramos teatro, kurio scenoje pokariniu laikotarpiu pastatyta daugiau kaip 220 įvairių kūrinių. 50-mečio jubiliejų neseniai pažymėjo daugelio mėgstamas uostamiesčio saviveiklinis operos teatras. O pastaruoju metu vis daugiau gerbėjų sulaukia ir Lietuvos TSR Valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetų mokomasis teatras.

Mokomasis teatras — tai tarsi kūrybinė laboratorija. Studentai čia iš arčiau susipažįsta su vaidybos, scenografijos, scenos technikos paslaptimis, mokosi režisūros meno. Mokomosios trupės repertuare — įvairių žanrų dramaturgija. Daugelyje kūrinių, kuriuos režisavo dėstytojai ir studentai, gvildinamos aktualios moralinės problemos, jaudinančios šiuolaikinį jaunimą. Gerų atsiliepimų susilaukė Just. Marcinkevičiaus "Ikaro", S. Saltenio "Jasono" pastatymai, B. Baltrušaitytės novelių motyvais sukurta pjesė "Po pietvakarių dangumi". Savo spektaklius kolektyvas rodė Vilniaus meno darbuotojų rūmuose, Universitete vykusiame teatro festivalyje.

Naują veiklos sezoną mokomasis teatras paprastai pradeda rugsėjo mėnesį, kai po vasaros atostogų į auditorijas susirenka studentai. Su savo diplominiiais spektakliais, pastatytais įvairiuose respublikos saviveikliniuose teatruose, į uostamiesčio suvažiuoja fakultetų absolventai, mokomojo teatro scenoje savo naujus darbus rodo visi buvę auklėtiniai. Vertinimo komisija kiekvieną pavasarį išaiškina labiausiai pavykusius spektaklius. Geriausiojo režisieriumi įteikia pereina-

mą "Auksinio amūro" prizą.

Konservatorijos fakultetų studentai draugauja su Klaipėdos rajono žemdirbiais. Neseniai Agluonėnų kaime duris atvėrė klijavimo teatras. Jame būsimieji saviveiklos kolektyvų vadovai stato lietuvių dramaturgijos klasikų, šiuolaikinių autorių kūrinius, etnografines kompozicijas. Agluonėnų meno saviveiklininkai, vadovaujami fakultetų diplomanto V. Germanavičiaus, čia jau rodė Vydūno komediją "Piktoji gudrybė". Būrius lankytojų sutraukia būsimųjų liaudies teatrų režisierių pastatyta Vydūno pjesė "Numanė". Spektaklių metu panaudojamos visos klijavimo teatro galimybės: šalia žiūrovų kinkomas į bričką arklys, netoliese kudakuoja vištos, virš žmonių galvų ant perdangų pasirodęs velnias mitriai užšoka and sijos.

— Klijavimo teatro veikla turi didelę perspektyvą, — po vieno spektaklio pasakė poetas Eugenijus Matuzevičius. — Būtent čia galėtų gimti ir pirmasis Lietuvoje poezijos teatras, kuriame suskambėtų Donelaičio, A. Vienažindžio, A. Baranauko eilės.

— Ieškome naujų mokomojo darbo formų ir metodų, — pasakoja Klaipėdos fakultetų režisūros katedros vedėjas Gediminas Simkus. — Galvojame sudaryti pajūrio kaimų klijavimo teatrų žiedą. Sena mūsų svajonė — atgaivinti kadaise po kaimus klajojusių mėgėjiškų trupių tradicijas. Pavasarį po kaimus pasklis "teatrai ant ratų", žadame įsteigti papročių teatrą, dokumentinės medžiagos pagrindu statome publicistinius spektaklius.

Aušra Pilaitienė

Gražiai praleido žiemos atostogas Šilutės aštuonmetės mokyklos-internato auklėtiniai — trys broliukai ir sesutė Čėponai. Mokyklos komjaunimo organizacija, kuriai vadovauja Rasa Čėponaitė, surengė nemažą įdomių renginių. Broliukai Robertas, Rolandas ir Artūras išmėgino savo jėgas varžybose su kitais respublikos boksinkiniais.

Nuotraukoje: Šilutės ketvertukas — Rasa, Rolandas, Robertas ir Artūras.

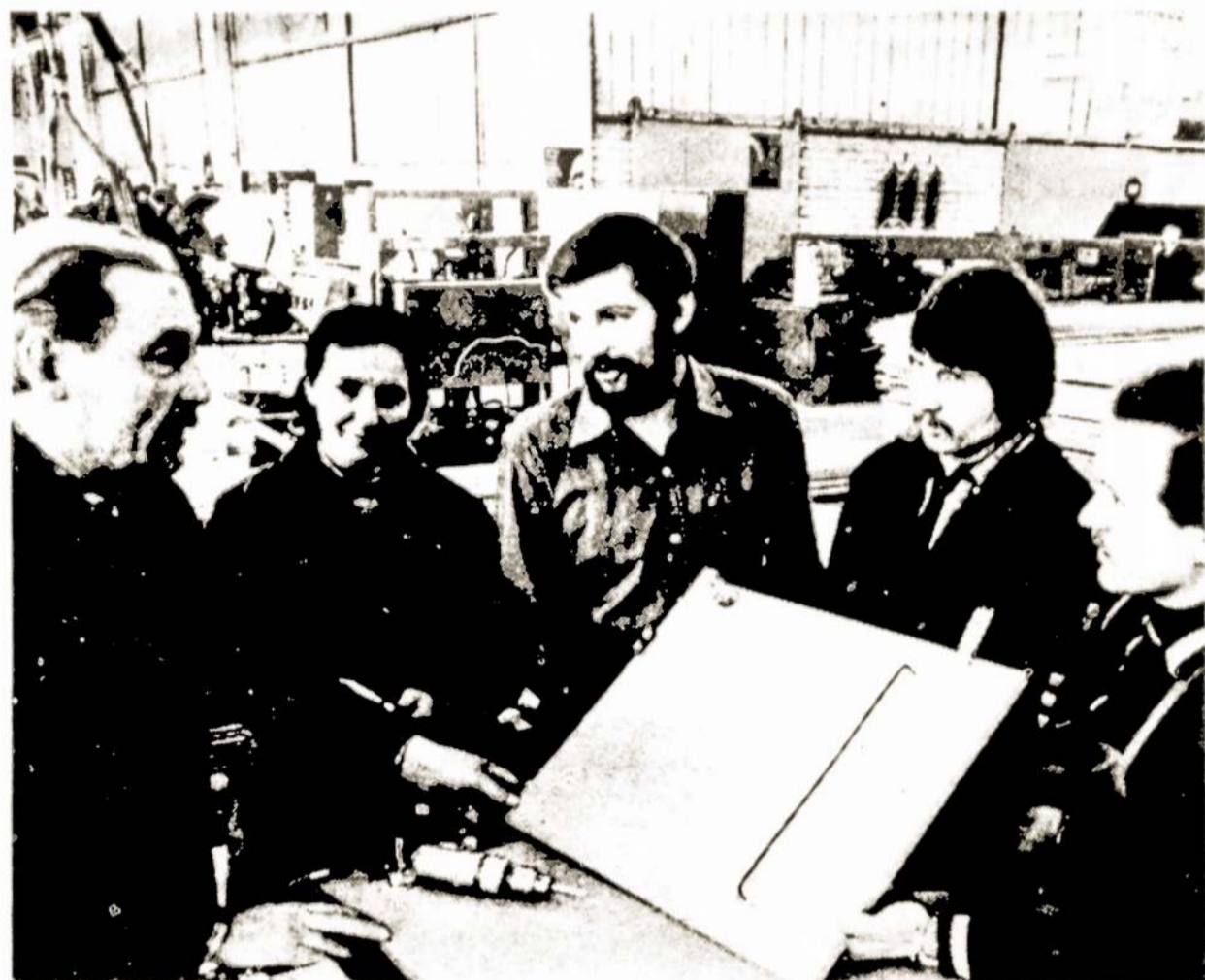
direktorius daktaras Dž. Hikmanas. — O dabar mes, Amerikos ir Tarybų Sąjungos mokslininkai, Maskvoje pademonstravome, kad esame pasirengę petin petin kovoti už žmogaus sveikatą. Tuo mes tęsiame bendrą pastangą, siekiančią anas atmintinas 1945 metų gegužės mėnesio dienas.

TASS-ELTA

PASVALYS. — Skulptūra, įamžinant Tarybinės Armijos karių žuvusių Didžiajame Tėvynės kare, atminimą bus pasta yta centrinėje V šķų kolūkio gyvenvietėje. Ją sukūrė i šķ ietų kūrėjas skulptorius, Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas, Antanas Dimžlys.

BALDAI SU ŠILUTĖS ŽENKLU

A. Bitino nuotraukoje: Grupė darbščiausių baldininkų [Iš kairės] — darbo veteranai Jonas Barškietis, Stanislova Paulauskienė, jų bendradarbiai Alvydas Budrikis, Antanas Česna ir Anatolijus Čiuokovas.

Šilutės baldų kombinato kolektyvas — vienas iš iniciatorių respublikoje spartinti gamybą, plėsti jos apimtį nedidinant dirbančiųjų skaičiaus.

Praėjusiais metais baldų pagaminimo už 10 milijonų rublių. Tai 5.4 procento daugiau negu 1983-iais. O dirbančiųjų skaičius visą laiką tas pats.

Pagrindinė aukštos gamybos kultūros įmonės produkcija — virtuvės baldai. Jie turi paklausą, nes gražūs, patogūs. Šilutiškiai stengiasi šių baldų pagaminti kuo daugiau, 3 procentais virš plano padidino darbo našumą, papildomai sumažino produkcijos savikainą. Bal-

dininkai diegia pusiau automatines, mechanizuotas, srovines linijas, mažina rankų darbą, taupo energiją, žaliavas, iš atliekų gamina plataus vartojimo prekes.

Dabar kombinatas persitvarko: statomas naujas gamyklos korpusas. Ruošiamiesi išplėsti baldų gamybą, šilutiškiai įsisavino naują virtuvės komplektą "Šilutė-1". Jis originalios išvaizdos šeiminkinių patogumui — daugiau stalčių. Naujajį kompleksą padėjo kurti, pirmuosius pavyzdžius pagamino darbo pirmūnai Jonas Barškietis, Antanas Česna, kuriuos bendradarbiai gerbia už darbštumą, sumanumą.

PASIDAIRIUS PO LIETUVOS KAIMUS

— Jau daugiau kaip dešimt metų Kelmės rajono P. Cvirkos kolūkyje už pienivėžio vairo sėdi Vaelovas Tamošaitis. Aukščiau fermos buvo išsimėčiusios po visą kolūkį, todėl pieną surinkti ir išdalyti buvo labai sunku. Dabar darbas žymiai palengvėjo. Ūkyje yra dvi fermos, keliai geri.

— Pranas Bičkauskas, Kaišiadorių tarpkolūkinės statybos organizacijos mūrininkas. Patyręs statybininkas statė rajono ūkiuose lopšelių-darželių, parduotuves, pirtis, o dabar, Cerniachovskio kolūkyje renčia mechanizacijos kiemo objektus.

— Pirmosios dujinės viryklės zarasičių namuose buvo pastatytos prieš porą dešimtmečių. Praėjusiais metais žydriosios liepsnėlės įsižiobė dar 194 žemdirbių ir miestiečių namuose. Pigų ir patogų kurą rajone dabar turi 8,731 šeima.

— Prieš trejus metus Kauno rajono Zapyškio kolūkyje buvo pastatyti modernūs 2,000 tonų talpos grūdų sandėlis. Sudėtingą sandėlio

techniką prižiūri ir reikalui esant remontuoja Edvardas Bielskis.

— Rokiškio rajono Moškėnų tarybinio ūkio seserys Ona Guogytė ir Janina Guogytė praėjusiais metais prižiūrėjo apie 700 kiaulių, pariekė geriausių ūkyje priesorių — po 483 gramus per parą.

— Vilkaviškio rajone platus vieškelis sujungė Keturkaimio kolūkio centrinę gyvenvietę su gamybinių padalinių gyvulininkystės fermomis. Dabar žemdirbiai be didesnio vargo galės pasiekti darbo vietas, o vairuotojai žymiai greičiau išvežti jų išaugi tą produkciją.

PRODUKCIJOS BUS DAUGIAU

Kapsuko pieno konservų kombinatas daugiau kaip 8 procentais padidino darbo našumą. Cechuose rikiuotėn stoji našesni įrengimai, pagrindiniuose gamybos baruose įdiegtos brigadinės rangos metodas. Techninės ir organizacinės priemonės igalino maisto produktų gamintojus beveik pusantro mėnesio anksčiau įvykdyti metinę darbų programą.

NAUJI NAMAI KAIME IR MIESTE

Į koki Tarybų Lietuvos miestą beatvyktum, tave pasitinka linguojančios statybinių kranų strėlės. Si įprasta kraštovaizdžio detalė tarsi simbolizuoja didžiulį statybų mastą. Juk per keturis pokario dešimtmečius respublikoje pastatyta beveik šešiskart tiek butų, kiek jų dabar yra pusė milijono gyventojų turinčiame Vilniuje. Lietuvos žemėlapyje atsirado nauji miestai: Elektrėnai, Naujoji Akmenė, Sniečkus. O kur dar modernūs mikrorajonai senuosiuose miestuose, naujos, iš tolo akį traukiančios gyvenvietės...

Padedant broliškoms Tarybų Sąjungos tautoms, respublikoje sukurta galinga statybos industrija, ištisu gyvenamųjų rajonų gamyklomis, pavyzdžiui, tapo Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių namų statybos kombinatai. Iš čia į statyvietes atvežamos stambiaplokščių namų detalės, gatavi kambariai. Statybininkams belieka juos sumontuoti. Vien šiemet Lietuvos miestuose taip bus pastatyta daugiau kaip 30 tūkstančių butų.

Kartu su išvaizdžiais, patogiais gyventi namais kyla prekybos ir buitinio gyventojų aptarnavimo centrai, vaikų lopšeliai ir darželiai, mokyklos, kiti reikalingi statiniai, žaidimų aikštelės, sporto aikštynai. Naujieji kvartalai sumaniai įkomponuoti į gamtinę aplinką, skoningai apželdinti. Ten, kur iškyla daugiaaukščiai, nėra judrių transporto magistralių, pramonės įmonių. Visa tai didžiulis respublikos architektų nuopelnas.

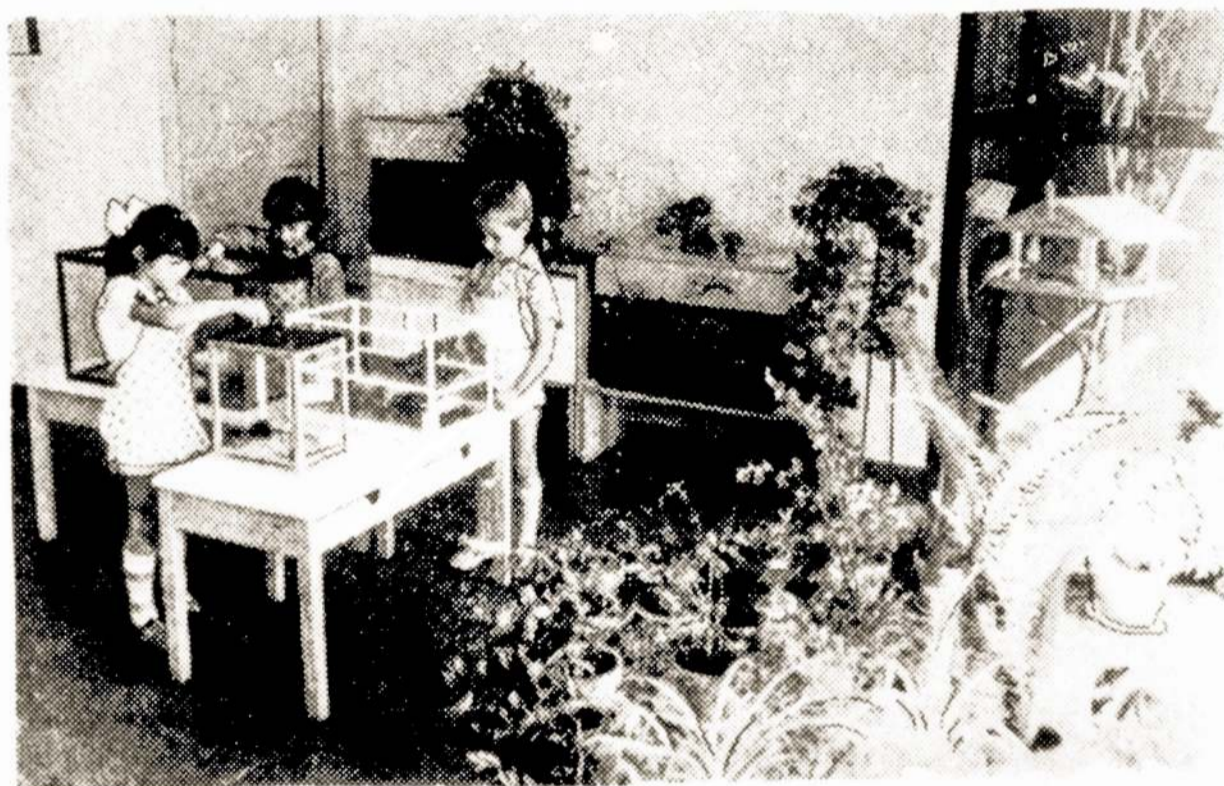
Geriausiuju statybų bendraautoriais pagrįstai laikomi respublikos statybinių medžiagų gamintojai. Jų daromos apdailos plytos, čerpės, pavyzdžiui, padėjo pajvairinti pajūrio architektūrą. Klaipėdoje, Palangoje, Šventojoje dabar kasmet

pastatoma po keletą originalios formos raudonų mūrų. Vis daugiau statybose naudojamas lietuviškas granitas — dolomito plokštės, keramininės plytelės, kitos apdailos medžiagos.

Igyvendindami architektų sumanymus, statybininkai visiškai pakaitė ir respublikos kaimą. Samanotas bakūžės, kuriomis buvo "nūsėta" buržuazinė Lietuva, šiandien galima pamatyti nebent tik prie Rumšiškių įkurtame Liaudies buities muziejuje. Dabar kaimas — tai šimtai kolūkinų gyvenviečių, kuriose yra visi miesto patogumai. Namai čia statomi atsizvelgiant į kiekvienos šeimos pageidavimus. Patenkinti visus kolūkiečių norus padeda Alytuje iškilęs namų kombinatas. Iš čia gaminamų detalių per kelias dienas surenkamas trijų, keturių, penkių kambarių namas. Galima su garažu ir su pirtimi. Čia pat iškils ir reikalingi ūkiniai pastatai. Nenori gyventi atskirai — kraustykis į daugiabutį namą. Tokių kolūkiuose kasmet atsiranda vis daugiau.

Nors dauguma gyvenamųjų namų į kaimą dabar atkeliauja iš gamyklos, dzūkiškos gyvenvietės jokiū būdu nesumaišys su suvalkietiška, žemaitiška — su aukštaitiška. Kiekvienai iš jų būdingi saviti bruožai. Tuo rūpinasi Kauno įsikūrusio Lietuvos statybos ir architektūros mokslinio tyrimo instituto specialistai. Projektuodami namus, sodybas, ištisas gyvenvietes, jie remiasi senosios architektūros tradicijomis. Todėl kartu su statybininkais prie kiekvieno kaimo kylančio namo trūšia liaudies meistrų. Akį traukia įvairiausiais ornamentais padabintos langinės, durys, originalios vėtrungės.

Vytautas Žemaitis

Kaune, naujame Kalniečių gyvenamajame mikrorajone, 100-ajame vaikų lopšelyje-darželyje įrengtas gyvosios gamtos kampelis. Čia tvarkosi mažieji šeiminkiniai, kurie patys maitina gyvūnus, prižiūri augalus. Pagal sudarytą budėjimo grafiką kiekviena grupė, kiekvienas vaikas turi patrauklų užsiėmimą. Jie prižiūri jūrų kiaulytes, vėžliukus, žiurkėnus, papūgėles, žuvytes, gėles, tad darbų jauniesiems gamtos mylėtojams netrūksta. Tuo labiau, kad neseniai jūrų kiaulytės ir žiurkėnai susilaukė mažylių.

Įrengiant gyvosios gamtos kampelį, mažiesiems talkino Zoologijos sodo, Jaunųjų gamtininkų stoties darbuotojai, Alytaus eksperimentinio namų statybos kombinato Kauno direkcija.

Nuotraukoje: **Lopšelio-darželio gyvosios gamtos kampelyje.**

K. Jurelės nuotrauka

ŠIAULIAI. — Šiaulių televizorių gamyklos kolektyvas baigiamaisiais XI penkmečio metais pradėjo gaminti naujus spalvotus televizorius "Taurus C-275D". Sis modelis iš principo skiriasi nuo savo pirmtako "Taurus C-736D".

— ALYTAUS RAJONO Pivašiūlūkyje pradėjo veikti naujas pen-

kiasdešimties vietų vaikų darželis. Jį pastatė tarpkolūkinės statybos organizacijos statybininkai.

KAUNAS. — Kauno J. Janonio popieriaus fabriko kolektyvas praėjusiais metais pagamino įvairios produkcijos už 51 milijoną 847 tūkstančius rublių.

Vilnius, 1985 kovo 28

MOTERIS SU JĖGERIO KEPURE

Sausio vidurys. Naktimis šaltukas taip kartais spusteli, kad net tvoros pyška. Oi, kaip buvo išsiilgę, kaip laukė tokios žiemos aistringi medžiotojai. Dabar jie pakyla dar gaidžiams negiedoju ir per gurgzdantį sniegą traukia į miškus, nes medžioklę reguliuojantys įstatymai šiuo metu leidžia sumedžiot nemaža žvėrių.

Gausu briedžių, stirnų, lapių, plėšrūnų mangustų bei kitų žvėrelių ir rokiškėnų giriose. Seštadieniais ir sekmadieniais — leistinis medžioklės dienomis laimikio ieškančius vyrus miško takais dažnai veda jėgeris su žalia kepure . . . Irena Andriuskevičienė. Tai beveik vienintelė Lietuvoje moteris, pasirinkusi šią, sakykime, išimtinai vyrišką profesiją. Darbu, kuris reikalauja didelio pasišventimo ir meilės gamtai, ji paskyrė apie tris savo gyvenimo dešimtmečius. Ir tai, kad rokiškėnai dabar turi turtingus medžioklinius plotus, kad jie išmoko globoti miško gyvūniją, nemažas šios moters nuopelnas.

O juk tada, kai Andriuskevičienė pradėjo dirbti Rokiškio medžioklės skyriuje, briedis ar stirna girioje buvo retenybė. Tad ką gi daryti, kad žvėrių pagausėtų? Vertingų patarimų ir paramos ji sulaukė iš Vyžūnų miškų girininko Broniaus Ilekio, miškų ūkio direktoriaus Mečišlovo Moko, gamtos mylėtojų Jono Pupelio, Kazimiero Čepuko, Prano Arcerio. Keletą metų medžiotojai šautuvų nelietė, o Andriuskevičienės raginami giriose statė edžias, pašiūres, daržinėles ir tempė į jas kas šieno glėbį, kas

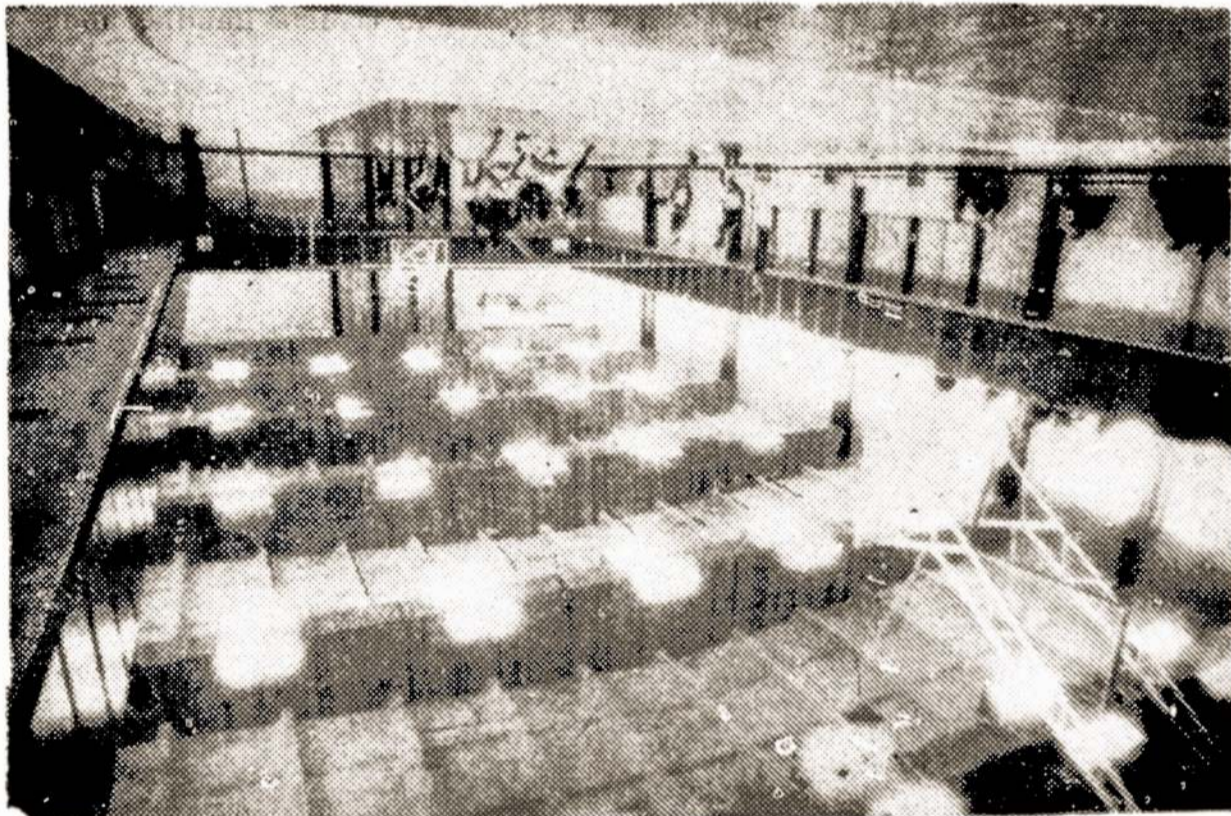
krepšelį burokų, grūdų pabirų pusmaišį. Žmonės tada miškuose pradėjo sodinti zuikiakrūmius ir gudobelės, kad stirna ar ilgaausis ir gilia žiemą turėtų ką pagrauzti. Pagaliau atėjo metas, kai rokiškėnų girios atgijo, kai kantrūs ir rūpestingi medžiotojai ėmė šveisti savo muškietų vamzdžius, dresiruoti skalikus ir leisti miškan su viltimi, kad be trofėjų — šviežios žvėrienos, gražaus kailio, o gal ir puošnių briedžio ragų į namus nesugrįš. Ir pasakojimai apie medžiokles prie laužo tapo labai panašūs į tikrus aistitikimus.

Ką besakydami, dabar jie visada prisimena, kad šios dienos ar vakarykštė medžioklė nebūtų buvusi tokia sėkminga, jei ne jų sumanią jėgerę, kuri žino, kuriuo girios taku pasukti, kad greičiau galima būtų išviloti iš urvo rauduonodegę lapę, aptikti mangusto pėdsakus. Jaunesnį medžiotoją Irena pamoko, kaip reikia dailiai žvėreliui odą nudirti, ragus apdoroti, užtat ją čia myli tiek šauliai veteranai, tiek ir pradžiamoksliai. Beje, vengia su jėgere susitikti tie, kas geidžia be leidimo žvėrelį nupyskinti. Tiesą sakant, brakonieravimas šiame krašte jau labai retas reiškinys. Ir už tai ačiū Irenai Andriuskevičienei.

Ji, beje, aistringais gamtos bičiuliais išauklėjo ir savo vyrą Algirdą, dirbantį ekonomistu Rokiškio paukštininkystės ūkyje. Jautrius miškui ir tėviškės gamtai Irena išaugino dukrą ir sūnus. Tokiais auklėja ir anūkus.

J. Bagdanskis

Rokiškio rajonas

Silutės melioracijos statybos valdyboje kas trečias darbuotojas sportuoja. Sporto kolektyvas jungia per keturis šimtus melioratorių. Sportinis sąjūdis pagyvėjo neseniai pastatius stambų sportinį kompleksą, kuriame yra erdvi sporto salė su balkonais žiūrovams, šaškių-šachmatų klubas. Dailininkų Ilonos Penčylaitės ir Laimos Šeškaitės pano antikios olimpiados motyvais papuošta stalo teniso salė ir kitos patalpos.

Nuotraukoje: Sporto salės bendras vaizdas. B. Aleknavičiaus nuotr.

TRUMPOS ŽINIUTĖS IŠ LIETUVOS

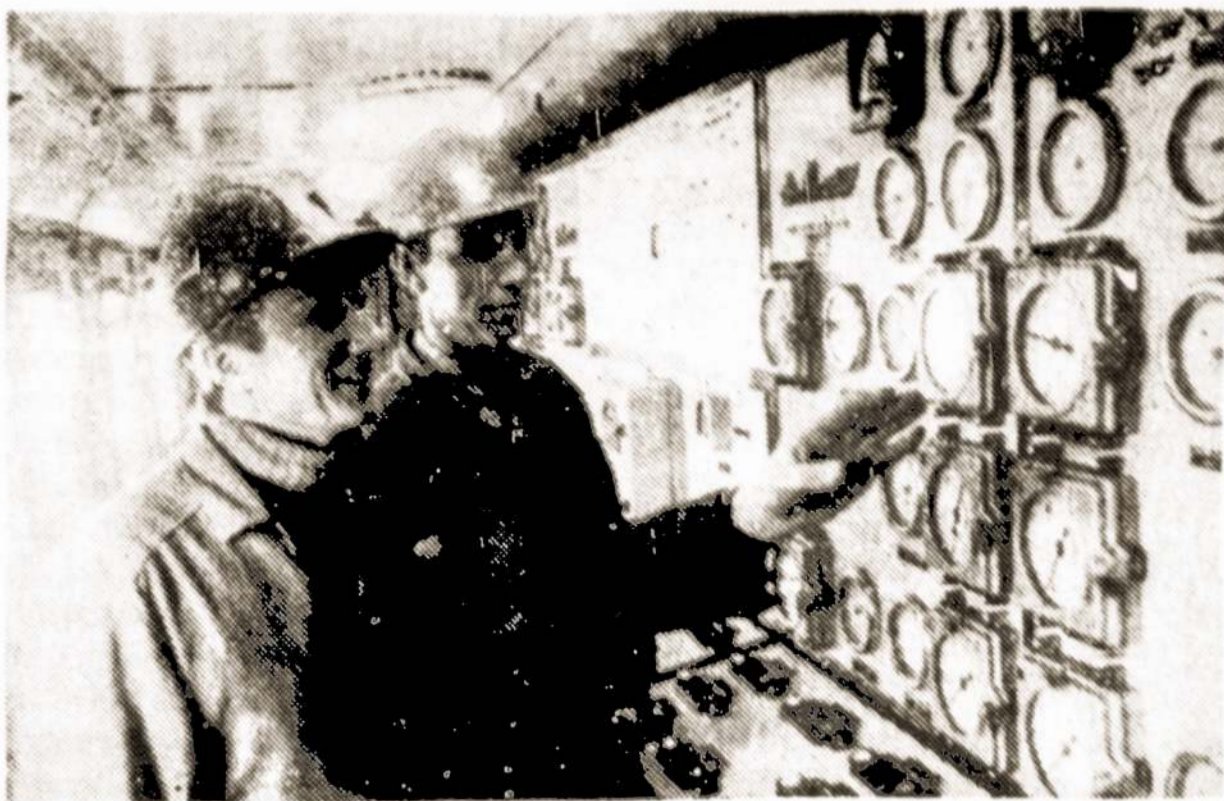
KLAIPĖDA. Pirmąją produkciją — karšto rūkymo strimėles — pradėjo tiekti pirkėjams Klaipėdos "Baltijos" žvejų kolūkio žuvis apdirbimo kompleksas. Jame sumontuoti didelės galios technologiniai įrenginiai, kurie įgalino mechanizuoti visus žuvis apdirbimo procesus. Per metus čia bus gaminama pustrėčio milijono sutartinių dėžučių šprotų ir šprotų pašteto konservų, išrūkoma 1,200 tonų žuvis.

JURBARKAS. Pirmuosius gyventojus priėmė naujasis Jurbarko viešbutis. Jame vienu metu gali apsigyventi daugiau kaip 120 žmonių. Jų paslaugoms — jaukūs kam-

bariai, restoranai, bufetas, buitinio aptarnavimo kompleksas.

ROKIŠKIS. Praėjusiais metais Rokiškio rajono Juodupės "Nemuno" vilnos audinių fabrikas perdirbo apie 600 tonų geros kokybės vilnos, išaudė beveik 2 milijonus kvadratinėjų metrų paltinių, kostiuminių, apmušalinių audinių.

KAUNAS. Pieno kombinatas pradėjo gaminti sūrį "Naminis". Įmonė gyventojams dabar pateikia apie 110 rūšių pieno produktų. Kasdien cechuose perdirbama apie 300 tonų iš Kauno, Prienų, Kaišiadorių, Jurbarko ir kitų rajonų atvežamo pieno.

Klaipėdos laivų remonto įmonėje Nr. 7 plaukiojančio doko įgula baigė remontuoti ir nuleido į vandenį tūkstantąjį laivą. Šiuo jubiliumu tapo Lietuvos jūrų laivininkystės sausų krovinių laivas "Kretinga".

Chersono laivų statykloje pastatytas 6500 tonų keliamosios galios plaukiojantis dokas jau septyniolika metų tarnauja Klaipėdos laivų remontininkams. Doko įgula pakelia laivus, pati juos ir remontuoja.

Nuotraukoje: **Prie doko centrinio valdymo pulto vyriausiasis mechanikas A. Paulauskas ir pamainos mechanikas A. Kipurys.**

B. Aleknavičiaus nuotraukos

ZEMUOGIŲ KALNELIS

Kokių tik kalnų kalnelių, apaugusių berželiais, liepomis, vešliais žolynais girios paunksmėje nesurasi. Jie rymo nuo nepamenamų laikų ežerų pakrantėse. Aukštyn kelia žalias šilų kepures. Žvalgosi į samanomis nuklotus eglėnų slėnius ir daubas. Tie kalneliai kiekvieno po mišką vaikščiojančio žmogaus, kiekvieno grybautojo, uogautojo ar girininko, eigulio savaip užvadinti.

Turiu ir aš už upės Vyžuonų šile savo mylimus kalnelius. Kiekvienas jų vaikystės ir jaunystės vasaras, baltai pražydusius šermukšnius, volungių šauksmą beržynuose mena. Kiekvienas kalnelis mano kelionių į gamtą prisiminimuose savo vardus turi. Į balną, numestą nuo žirgo milžino nugaros panašus, melsvomis miško viksvomis pasiūšęs Šernų kalnelis. Jis dunkso į pietryčius nuo pelkėto Balčio ežero. Briedžių kalnelis remiasi į Didžiosios balso pakraštį. Kur liepynėlis prie Dubausio upelio ošia, glaudžiasi Barsukų kalnelis. Vilką kalnelyje jau su žiburiu nesurasi didelių vilko pėdų, bet paliko jame užgriuvusių vilkduobių žymės. Kiek malonių išgyvenimų mena Kiškio, Kopūstų, Kūpolių, Beržų, Kikilių, Kėkštų kalneliai. Kuomet saulė uždega raudonus žibintėlius eglė viršūnėse ir paskelbia elgių žydėjimo pradžią, visados paskubu perbristi vėsų Dubausio upelį. Paskum, braukdamas nuo aksominių lapų skaidrias rasas, kopiu viršun raudongalvais laukiniais dobilais, apkaišyta pašlaite. Atsiduriu ant kalnelio kepurės, ir akys iš nuostabos nušvinta. Visoje grožybėje atsiveria žemuogių kalnelio turtai. Ten, kur zuikė pavasarį gražius zuikučius žolėse nuo vanago, lapės slėpė, aušros lašai žemėn nukrinta — raudonveidės žemuogės prisirpo. Žali stiebeliai, iškilę viršum vėsių lapų, girios medumi kvepiančias uogas laiko. Vienos žemuogės — vyšninės, kitos — purpurinės, rožinės, trečios — tamsiai raudonos. Ir dydžio uogos nevienodos — kaip karoliukai ir net sulig nykščiu.

Daugel pavasarių tarsi baltos žvaigždutės atsiveria žemuogių žiedeliai žolėtame kalnelyje už upelio.

Kadaise, kai Dubausio slėnyje stirnos su aukso kanopėlėmis bėgiojo, vieversėliai su sidabro sparnais plazdeno, ant sraunaus upelio-

ko stovėjo vandeninis malūnas su saulės ratu. Ne baltus miltus jo girtos malė. Tai buvo gražiausių dainų ir melodijų malūnas. Dainavo vanduo, krisdamas ant kristolinio rato. Slėnis aidus atkartodavo. Tilindžiavo miško varpeliai, užkliudyti aidu. Turėjo malūnininkas gražuolį sūnų. Su rugiagėlių spalvos akimis, su žėrinčia aušros žvaigžde plaukuose. Pamatė kartą prie upelio malūnininko sūnų jaunutė drobių skalbėja. Sutiko jo žvilgsnį. Paraudo ir žodžio ištarti negalėjo. Išimylėjo drobių skalbėja. O malūnininko sūnus ėmė kvatotis iš tyros, drovios mergaitės. Toji iš ilgesio ir skausmo žemuogėle pavirto . . .

Daugeliui pasaulio tautų žemuogėlė siejasi su mergele. Žemuogėlė — užburtoji mergaitė ir Alpių slėniuose, ir Suomijos miškuose, ir Karpatų papėdėje. Balti žiedai, raudoni vaisiai simbolizuoja tyrumą, nekaltumą.

Kiek dainų apie žemuogėlę moka Simonų, Labanoro, Minčiagirės žmonės. Nuo kuo žemuogelės skaitumas? Užtat, kad ją — "žemė motulė nešiojo, saule motulė dabojo . . ."

Žemuogių pražydimas, žemuogiovimo pradžia — geras ženklas kaimiečiui:

- Žemuogėlė su saule pražydo, giedra pievon pasvydo.
 - Žemuogė su pieneliu, mergelė su rožiniu veideliu.
 - Žemuogėlė kalnelin — mergelė prie drobielių.
- (Žemuogės nokimas primena, kad pats laikas galvoti apie kraitį).

— Ne vilkui apie žemuogėlę sukotis. (Gera nuotakai — gero jau ikio reikia.)

— Žemuogių džiovintų lapų stirton pridėsi, pelės javo nekapos.

— Lydekai — žemuogės kotelis, ešeriui — žemuogės lapelis, šapalams — žiogai iš žemuogių pievos . . . (Iš senų žvejų papročių.)

— Žiūri, kaip tetervinas į žemuogę . . .

— Žemuogė parugėje nusirpo — rugiai į klėtį netilps.

Žemuogėlę visur surasi. Proslynose, alksnyuose, pušnyuose, beržynuose, pamiškėse ir net galukaimėje ant senos ežios.

Leonardas Grudzinskas

Knyga apie Rokiškėnus

Praejusių metų rudenį "Minties" leidykla išleido Jono Sadūno knyga "Tėvų pėdomis". Tai apybraiža apie įdomų, savitą, revoliucinėmis tradicijomis garsų Aukštaitijos kampelį.

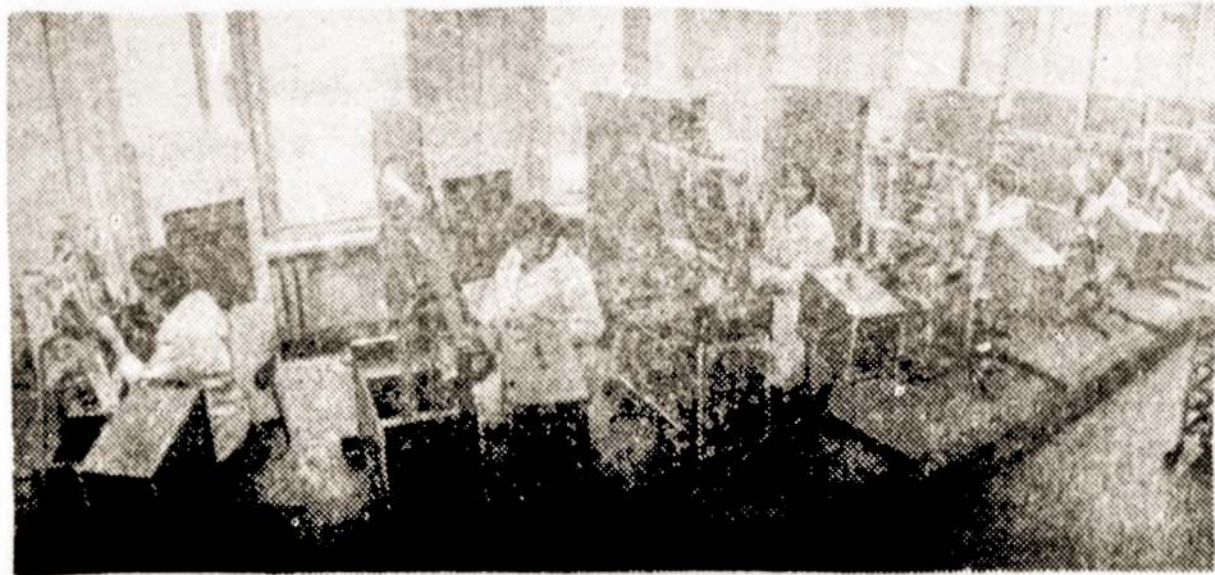
Iš trumputės anotacijos, išspausdintos tituliname lape, galima suprasti, kad užsimota plačiai, sumanyta nors ir reikalinga, bet labai nelengva darba atlikti. Iš tiesų, ar taip jau paprasta aprėpti garsių praeities revoliucinių veikėjų biografijas, papasakoti apie dabartinius žymius Rokiškio miesto ir kaimo žmones, garbingai tęsiančius savo revoliucingai nusiteikusių senelių ir tėvų tradicijas?

Jau pirmuosiose knygos puslapiuose pateikta gausybė faktų ir skaičių apie Rokiškio praeitį, vertingus architektūros paminklus. Autorius išstudijavo nemažą archyvinų dokumentų, krupščiai atrinko tai, kas ypač domintų mūsų dienų skaitytoją. Nušviečiamos revoliucinių kovų dalyvių gyvenimo bei veiklos svarbiausios gairės: su tiksliais datomis, vietovėmis. Pasakodamas apie nepaprastai įdomios ir turiningos biografijos žmogų kamajūškį Jurgį Smalstį, knygos autorius pateikia jo gyvenimo ir revoliucinės veiklos panoramą.

Kitas žymus rokiškėnas Edvardas Tičkus 1918 metų gruodžio mėnesį, kai darbininkai ir valstiečiai paėmė valdžią į savo rankas, įvykusioje partinėje konferencijoje buvo išrinktas Rokiškio apskrities revoliucinio komiteto pirmininku.

1919 metų vasarą Tarybų valdžia Rokiškio apskrityje buvo užgnaužta. Tačiau pažangi visuomenė nenorėjo taikstyti su buržuazijos pergale, toliau Komunistų partijos vadovaujama tęsė nelegalią kovą. Čia iškyla naujų revoliucinio judėjimo dalyvių vardai: Matas Mickis, Povilas Sklėrius, Jonas Čepas... Kuriasi komjaunuolių kuopelės. Jaunimas ragina dvaro kumečius, šamdinius, varginguosius valstiečius į kovą prieš išnaudotojus.

Rokiškėnai didžiuojasi savo žemėčiu dukart Tarybų Sąjungos Didvyrių, Ispanijos pilietinio karo ir Chalchin Golo kovų dalyvių Jokūbu Smuškevičiumi.

Vilniaus V. Lenino skaičiavimo mašinų gamykloje nuo penkmečio padžios produkcijos gamyba išaugo daugiau kaip trečdaliu. Gaminų avikaina sumažinta 10 procentų. Tai pasiekta didinant darbo našumą.

Nuotraukoje: Prie elektroninių prietaisų surinkimo konvejerio.

A. Sabaliausko nuotrauka

PLANETOS FOTOGRAFIJOS KNYGA

Anglijoje išleista 1984 m. "Pasaulio fotografijos knyga". Ji apžvelgia žymiausių planetos fotomeistrų kūrybą, spausdinami jų geriausi darbai.

Šių metų "Pasaulio fotografijos knygoje" spausdinamos devynių tarybinių fotomenininkų nuotraukos. Tarp jų — ir Lietuvos fotografai A.

8

Knygoje papasakota apie Matulionių, Grigalavičių kitų revoliucinio judėjimo Didžiojo Tėvynės karo dalyvių šeimas, apie tuos, kurie pokario metais atstatė nuioškintą kraštą. Kartu su autoriumi mes keliamės Lietuviškosios šešioliktosios divizijos keliais, čia vėl sutinkame rokiškėnus Kazimierą Pivoriūną, Stasį Seinauską, Vladą Rinkevičių, Joną Rakauską ir dešimtis kitų. Beje, rokiškėnams S. Seinauskui ir B. Cindeliui už narsumą Didžiajame Tėvynės kare po mirties suteikti Tarybų Sąjungos Didvyrių vardai. Knygoje gražiai papasakota apie rokiškėnų partizanų kovas prieš hitlerinius okupantus, parodyta jų narsa, internacionalizmas, ištikimybė Lenino idėjoms. Pavoju kupinai partizanų takais ėjo Petras Griškevičius, Alfonsas Kairėlis, Antanas Raguotis ir daugelis kitų.

Skaitydamas šią knygą, nejučiomis susimąstai apie tai, kiek tikrų Tėvynės patriotų, narsių, pasiaukojančių ir talentingų žmonių gali duoti tik vienas nedidelis žemės kampelis, aprėžtas vingiuota Rokiškio rajono linija. O juk tokių žmonių gausu ir kitur. Rašyti apie juos — vardan ateities neužmiršti ir praeities — labai svarbus ir reikalingas darbas.

Knygai būdingas autentiškumas, dokumentinis tikslumas. Toks samanymas neretai verčia autorių būti sausokų faktų registраторiumi. Tačiau, žiūrėk, tai viename, tai kitame puslapyje nelyginant šaltinis prasiveržia gyvas dialogas, ryškiai nupieštas vaizdas, taikliai pagautas ir apibūdintas veikėjo charakterio bruožas. Tai ypač pasakytina apie susitikimus bei išpūdžius, paties autoriaus patirtus. Išgyventus, ne iš archyvų paimtus. Negali be jaudinimosi skaityti apie susitikimą su rokiškėnu poetu Pauliumi Širviu, pokario metais dirbusiu rajono laikraščio redakcijoje. Įdomūs susitikimai su tais, kurie šiandien savo veikla garsina Rokiškio rajoną, gausina šio krašto revoliucines tradicijas.

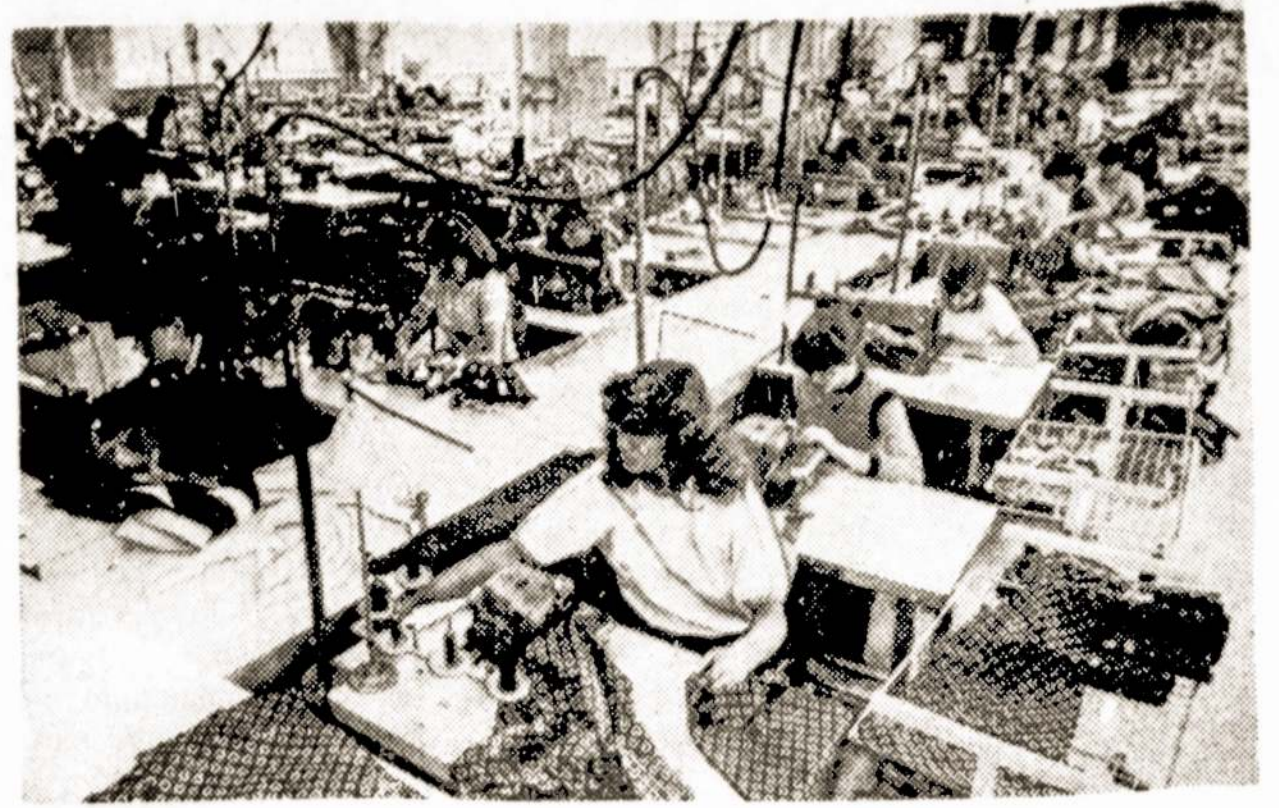
Tuo ir patraukli J. Sadūno knyga.

Aloyzas Urbonas

Bareišis, J. Kalvelis,

KONCERTAVO KORĖJOJE

Jonavos "Azoto" gamyklos mišrus choras ir Kėdainių meno savi-veiklos kolektyvai — Hidromelioracijos instituto kaimo kapela bei šokėjai buvo išvykę į Korėją. Jie lankėsi Pchenjane, buvo kalnuose, prie jūros, koncertavo TSRS ambasadoje, sostinės teatre ir tekstilės kombinate.

Našiai dirba Alytaus "Dainavos" siuvimo fabriko kolektyvas. Iki penkmečio pabaigos (1985 metų) numatyta papildomai pagaminti liaudies vartojamų prekių už pusketvirto milijono rublių. Per aštuonis šių metų mėnesius pasiūta drabužių virš plano už 800 tūkstančius rublių.

Įmonėje neseniai pradėjo veikti naujas vaikiškų medvilninių suknelių siuvimo cechas.

Nuotraukoje: Naujajame ceche.

A. Sabaliausko nuotrauka

Lietuviškos viršūnės tolimuose kalnuose

Nors Lietuva — lygumų kraštas, vis tik žemėlapiuose galima aptikti net 4-6 kilometrų lietuviškas viršūnes. Jas šitaip pavadino mūsų respublikos alpinistai, pirmieji užkopę į bevardes Pamyro ir Tian Sanio kalnų viršūnes ir pionierių teisėmis suteikę joms lietuviškus vardus.

Kalnai, gamtos stichijos, neištirti toliai viliojo drąsuolius iš Lietuvos dar praėjusiame šimtmečiu. Jau tuomet didžiausias keliones atliko mokslininkai I. Domeika, J. Čerskis, K. Aris. Prieš pusę šimtmečio į Alpes yra kopęs rašytojas B. Sruoga, į Himalajus — keliautojas antropologas A. Poška.

Tai buvo pavienių entuziastų pastangos. Platus alpinizmo sąjūdis gimė Tarybų valdžios metais. Pradedant 1950 metais, imta rengti ekspedicijas, kalnų stovyklas, masiškus įkopimus — olimpiadas, nuo 1961 metų toli nuo gimtinės ir Lietuvos pirmenybes. 1958 metais į Elbrusą (Centriniame Kaukaze) įkopė iš karto 28 Lietuvos krašto ryžtingi vyrai. O štai 1970 metais kauniečiai Dainius Makauskas tapo Tarybų Sąjungos alpinizmo čempionu. Jis — pirmasis lietuvis, sėkmingai šturmavęs visas keturias Tarybų Sąjungoje esančias 7000 metrų aukščio viršūnes. Už tai jam buvo suteiktas "Sniegynų tigro" vardas.

Valstybei ir visuomenei remiant, į tolimus kalnų rajonus išvyksta vis daugiau Lietuvos alpinistų. 1959 metais ekspedicija Tian Šanyje įkopė į dvi bevardes 4 kilometrų viršūnes ir suteikė joms kalnuose žuvusio Gedimino Akstino ir Lietuvos alpinistų vardus. Per 20 metų (1959-1979) krašto sportininkai pirmieji įkopė dar į vienuolika viršūnių, pavadindami jas Čiurlionio, Donelaičio, Lietuvos, Žalgirio, Vilniaus, Kauno, Maironio, Rasos, Vilniaus universiteto, Mažvydo, Nemuno vardais.

Ketverius metus "Lietuviškoji kalnų geografija" nesikeitė. Bet štai praeitais metais gausi ekspedicija, vadovaujama kauniečio mokslininko Algio Gudelio, iškeliavo neištirtu kalnų Badachšano traktu Didžiajame Pamyre. Alpinistai sunkiausiomis sąlygomis kopė ten, kur dar nebuvo įžengusi žmogaus koja, vieną po kitos šturmavo dvy-

lika bevardžių viršūnių. Vienai jų buvo suteiktas Lituaniškas, kitai — Dariaus ir Girėno pavadinimas. Beje, tai visų aukščiausių (6004 ir 5988,3 metrų) lietuviškos viršūnės. Vidurinės Azijos žemėlapiuose bus taip pat įrašyti Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto, brolių Bajorų (kalnuose žuvusių alpinistų), akademiko Baršausko, Šiaulių, Vytauto, Mildos, Audros ir kiti vardai.

Iš viso dabar yra 25 viršukalnės, į kurias pirmieji įkopė narsuoliai iš Lietuvos.

Saliomonas Vaintraubas

Į naują korpusą persikėlė Šiaulių "Rūtos" konditerijos susivienijimo cechai. Naujajame korpuse sumontuotos penkios karamelės formavimo linijos. Dabar įmonėje gaminami 110 pavadinimų saldainiai.

Nuotraukoje: Kontrolierė Silva Tamošaitienė demonstruoja karamelę "Luokė".

A. Dilio nuotrauka

VILNIUS. Pagerbdamas įžymų lietuvių poetą ir kalbininką Antaną Baranauską, tarybinis paštas jo gimimo 150-ųjų metų proga išleido dailių voką su garsiosios "Anykščių šilelio" poemos autoriaus portretu. Greta piešinio — memorialinis užrašas rusų ir lietuvių kalbomis.

Vilnis., 1985 kovo 28

55 0000 8881 13811

Atkelta is 9 pusl.

to eliminate — programs that **spell life and death for so many millions.**

One anticipated the overwhelming support of millionaires, the executives of huge corporations and conglomerates who had benefitted by generous tax cuts, or from having to pay no taxes at all — but the common working men? Where was HIS logic? Some may have voted for him because they were still working, they owned their own homes, a small business — which placed them in a higher category (hopefully) from the common working man — but they should be reminded that many of the tenants of trailers and mobile campers were also once **high paid executives** who are now scouring the countryside looking for jobs.

* * *

NO CHEEERING

There is very little, if any cheering these days from the aged, those on Social Security or Welfare, the mother on ADC having to feed her family on a pitiful allowance, the unemployed factory worker, the coal miner, the farmer, the steelworker, the small businessman, the veterans, the air traffic controllers. Many small businessmen have had to board up their windows and move elsewhere because the mines, the steel mills, the auto factories had closed, throwing tens and hundreds of thousands of people out of work.

Farmers lost farms which had been in the family for generations through foreclosures. They found that the prices received for their produce or cattle did not even pay for the feed required for their stock. Despite their most gallant efforts, they were finally forced to leave their beloved land, the hills, the rolling plains.

Foreclosures haunt all farmers — except those who had gobbled up thousands of acres at give-away prices at auctions of the less fortunate small farmer.

To their credit, the small farmers have not taken their misfortunes lying down. Many have organized to forestall foreclosures of neighboring farmers by preventing an auctioneer from being heard, by bidding on items and returning them to their owner, by demonstrating in tractor caravans in Washington, D. C., where they have tied up traffic on Pennsylvania Avenue, the route traveled by all Presidents on Inauguration Day.

Many have been beaten and arrested, but they are not giving up. Their entire lives have been one of struggle against nature, against government regulations, against unfair fixed prices. They are now battling for their survival . . . **THIS BATTLE THEY ARE DETERMINED TO WIN!**

* * *

SHELTERS INADEQUATE

In Chicago during its coldest days, the Chicago Emergency Shelter Coalition was able to provide shelter for only about 5,000 of an estimated 20,000 to 25,000 homeless seeking to get out of the cold. Emergency space was provided in schools and other city buildings.

And, as Chicago experienced its coldest day ever — 27 degrees below zero — the City Dept. of

Neighborhoods — which monitors heat complaints throughout the city — reported over **3,000 heat complaints** instead of the usual average of **200 to 300 calls.** Most complaints reported very little to no heat at all!

Yet, Reagan has stated that there will be a freeze on low cost housing for two years! Is there to be no end to this nightmare? **It is time for a massive fight back by all the people of America! — for America's second Revolution** which Reagan has proclaimed.

* * *

NOT TO BE BELIEVED!

For several months, the Gas Company has inserted a bulletin with the gas bill urging customers to "add a dollar to their bills" to help the "less fortunate" as: the handicapped, the elderly, the working poor. (The very same people that the Gas Company has traumatized with their outrageously increased rates). Were it not for the exorbitant rates, the elderly, the widow and her small children, would not be forced to freeze in their shabby "cubby holes!" They would not be forced to choose between **heating and eating.**

It was a master stroke for the Gas Company to choose the Salvation Army for administering the funds, as the ordinary citizen has very little faith in most professional high-pressure fund raising groups.

Remembering the **25,000 families in Chicago who were without heat last winter through the generosity** of the Gas Company, and their shut-offs, we experienced a warm glow upon reading in the bulletin: "And one day this winter, when you come in from our gusty winds and bone-chilling temperatures, pause for a second to remember that someone is sharing that same warm feeling thanks to you." **THAT was a stroke of genius!**

* * *

SUPPOSE THEY GAVE A WAR . . .

The saying, "suppose they gave a war and no one came" could become reality, and the world could once more breathe freely, freed of the threat of nuclear war.

Peace activists who have taken this slogan to heart have been leafletting at the Great Lakes Naval Training Center, striving to convince the base's thousands of young recruits that "without the military to pull the triggers there can be no war — and that U. S. support for war in Central America is wrong."

Twenty-two young people were arrested and their attorney said they were determined to convince the jury that their actions were not only justified "but necessary." The defendants are from various peace groups and religious orders and they contend their "actions are necessary to prevent a much greater evil — **the evil of contributing to the deaths of countless innocent people in Central America.**"

Their attorney cited the World Court which declared the "U. S. mining of Nicaragua's harbors illegal," and the attorney said the "U. S. is supporting Latin American dictatorships that torture and kill thousands of citizens because of political disagreements."

Some of the sailors thought the defendants had a point that "the Navy makes little war machines

out of us." One sailor contended that "if it was up to me, I'd say throw all the weapons away and the heck with it, but then I'd be out of a job."

This is the crux of the matter. The young people cannot secure jobs, so they are forced to join either the Army, the Navy or the Marines. And, unfortunately, it seems that is just the way the Administration would have it.

* * *

ARSON FINALLY REGARDED AS CRIME

Time and time again, we have witnessed infirm or bedridden patients being carried from a nursing home or a residence because of arson. Hundreds and thousands of families are forced to flee their homes in the early hours in bitter winter weather because a landlord, a real estate company is intent upon making a profit from insurance. The punishment to those caught never seemed to fit the crime through the loss of life, one's life-long possessions.

In Chicago, arson has finally come to be treated as the crime it really is, because three firemen were killed, and four others injured, one seriously, in a fire set for profit. The firefighters were killed when the roof on which they were standing collapsed. Three residents of the building were treated for smoke inhalation.

About 125 firefighters using 24 pieces of equipment fought the blaze for more than 2½ hours before bringing it under control at 5:18 a.m.

The two arsonists, both South Koreans are in prison, and the entire South Korean community on North Milwaukee was so revolted and distressed at the reflection upon their community, that they set up a trust fund for survivors of the firefighters. They were determined to show that not all South Koreans were to be judged by the actions of these two criminals.

Laiškai ir parama

ST. PETERSBURG, FLA.

Dear Nellie — It has taken me a week to get Al Dupsha's sympathy ad together . . . not an easy task for me as Al Dupsha was a close, personal . . . music lover, former Worcester Aido chorus teacher, friend . . . I have known him since I was a little girl.

I have been meaning to write for a while but it seems that I am always on the go. Our club is extremely busy right now with all the tourists here. Good crowds every week. Lots of ethnic people and it sure helps a lot.

I am planning to come the the Vilnis 65th Anniversary . . . I know there is still time — but making far-ranged plans is better than waiting until the last minute. I would need a place to stay and transportation — which I know is a problem. I would be staying for at least four to five days so that I could visit the cemetery and my friends. Am hoping you could give me some suggestions as to where I could stay. . . I know that you are very busy people, but any help you can give me would be much appreciated.

Mom is still O. K. . . still working in the kitchen at the Club and dancing her feet off at the age of almost 84. Richard is just all

right . . . mostly at the wheelchair, and doesn't get out hardly at all . . . leg doesn't work so hot . . . and me, I am still holding my own. **Trying to put on weight**, but at least now losing anymore for several weeks. Stanley Kuzmickas is sending his best, and is looking forward to coming to the anniversary. Fondly,

Helen Janulis

MANCHESTER, CT.

Dear Friends at Vilnis — Enclosed find a check to renew the subscription for Elizabeth Klimas, and also a donation. She has decided not to renew the four subscription to her relatives in Lithuania this year. (For many years, Mrs. Klimas has subscribed to the Vilnis for her relatives in Lithuania even though she has been in a nursing home . . . nds.)

Elizabeth will be 92 this year, and is in fairly good health for her age. With all good wishes to Vilnis and staff. Sincerely,

Adelė R. Kenyon,
for Elizabeth Klimas

* * *

St. Petersburg, Fla.

Dear Nellie — Aš noriu važiuot į Lietuvą su antra grupe. Užrašyk mane. Mano sveikata nebloga. Oras dabar geras — ne karštas. Šalna šiemet mažai nušaldė — ne taip kaip 1983 metais. Pasimatysim "Vilnius" suvažiavime. Linkiu jums visiems geros sveikatos.

Julia Andrusis

CANBY, ORE.

Dear Friends — I am writing to you about the passing of my dear husband, Paul Blieka. he was 91 years of age, when he died at the Kaiser Sunnyside Medical Center, Jan. 20th. His body was donated for medical research to the University of Ohio.

Paul Blieka and I were married in Vancouver, Washington, in 1957. He was a very devoted husband, and was active up until two weeks before passing away. He always watched the mail box to see if he received his paper. It was the enjoyment and highlight of his years of marriage to me. He was born in Lithuania and came to the United States at the age of 16. He worked as a cook and baker for many years until his retirement.

I am mailing you a check in the amount of \$35 in his memory. Please discontinue sending the paper as I cannot read Lithuanian. Sincerely, **Nina E. Blieka**

SAN LEANDRO, CAL.

Dear Friends, — Enclosed check is for the renewal of A. Staskus' subscription and a donation to the Vilnis fund.

I was hospitalized January 24th to Feb. 1st for major surgery. Am home now and regaining my strength. A neighbor, whom I had helped in the past, is now helping me with my mail and fool supplies.

We have had, like everyone else, a very cold winter. Not as bad as up your way but we are still griping about it. January was exceptionally dry — perhaps because of the cold. February gave us a couple of days' rain, which was appreciated, and hope more will come again. Enough snow on our mountains to last until spring. My narcissus are in bloom so spring should be here soon. Stay well and warm. Best wishes,

Violet Trask

Vilnis, 1985 kovo 28

Paskutinė "Vilnis" vaju suvestinė

Palyginus, šiemet vaju nebuvo prastas, bet, žinoma, nebuvo toks, kokie būdavo anksčiau, prieš kelerius metus. Kaip anksčiau taip ir šiemet vaju dirbo stropiai. Jeigu vajuje dirbo tik šešios vajuinkės ir beveik visur prenumeratos visos atnaujintos, tai jau yra ko pasidžiaugti. Žinoma, vajuinkės dėl vienokių ar kitokių priežasčių visų savo kolonijose skaitytojų nespėjo matyti, bet dėlto, nemaža skaitytojų atsinaujino per raštinę.

Iš suvestinės matyti, kad stipriausios laikraščio kolonijos yra Chicago, St. Petersburg, Fla., ir Detroitas. Kitos kolonijos pusėtinai sumažėjusios.

Vajuinkės išsirikiavo:

JULIA MARAZAS—ALMK Drg.	6,040
MARY BRENNAN—St. Petersburg, Fla.	3,360
ST. MASYTĖ—Detroit, Mich.	1,980
ALVINA STRICH—Kenosha, Wis.	1,000
VIOLET TRASK-TARASKIENĖ—San Francisco, Cal.	780
ELIZABETH REPSHIS—Dorchester, Mass.	240
OFFICE	3,940

Didelis ačiū vajuinkėms, parodžiusioms meilę laikraščiu. Komentarai apie vaju ir jo pasiekimus, tilps kitoje laikraščio laidoje. Adm.

Ona Šarmaitienė lankėsi Chicagoje

Kovo pradžioje Chicagoje lankėsi viešnia iš Lietuvos Ona Šarmaitienė; buvo sustojusi savaitei laiko pakeliui iš Bostono į Kaliforniją. Šis jos apsilankymas Chicagoje nebuvo pirmas. Prieš kelerius metus, taip pat išskviesta asmenine viza, kiek ilgesnį laiką Chicagoje ji viešėjo su savo vyru Vilniaus universiteto docentu chemiku Romu Šarmaičiu. Tada jiedu susipažino su Chicagos kultūriniu bei moksliniu gyvenimu, žymesnėmis istorinėmis vietomis, išgijo pažįstamų ir draugų.

Sį kartą Ona Šarmaitienė atlieka-

mu laiko nuo susitikimų su pažįstamais bei bičiuliais savo tautiečiais daugiausia laiko leido lankydamosi muziejuose. Iš pašnekėsio su ja, patenkinta savo stabtelėjimu Chicagoje. Perdavė daug linkėjimų nuo pažįstamų Lietuvoje, papasakojo apie Lietuvą, žengiančią visapusiškos pažangos keliu į dar laimingesni žmonių gyvenimą.

Kovo 11 dieną Ona Šarmaitienė išvyko į Kaliforniją, apie kovo pabaigą ketino būti jau namie, savo gražiajame Vilniuje. X.

NUOŠIRDI PADEKA UŽ SUTEIKTAS PASLAUGAS LAIDOJANT

Mariją Gabriėnė

Nėra gyvenime skaudesnio įvykio kaip mirtis mylimos žmonos ir motinos. Mes, tai pergyvenome, kai negailestinga mirtis sustabdė jautriosios širdies plakimą mūsų mylimos žmonos, motinos, uošvės ir močiutės Marijos Gabriėnės 1985 m. sausio 20 dieną.

Nežiūrint, kaip skaudėjo širdys, bet mirusią turėjome palaidoti, o tam reikėjo plačios visuomenės paslaugų, kurių mes daug susilaukėme. Visiems paskirai neįmanoma padėkoti, tad teiksėtės priimti mūsų nuoširdžią padėką per laikraštį "Vilnis", kuri velionė per visą gyvenimą skaitė ir rėmė.

Nuoširdus dėkui už gyvų gėlių vainikus ir puokštes, už išreikštas užuojautas asmeniškai, per laiškus ir per laikraštį "Vilnis", už dalyvavimą laidotuvėse, P. J. Ridikui už pasakymą kalbos ir apibūdinimą velionės gyvenime nueito kelio, muzikai G. Giedraitienei, solistei Deana Carius, karsto nešėjams. Visiems, o visiems už suteiktas paslaugas laidojant mūsų mylimos žmonos, brangios motinos, uošvės ir močiutės Marijos Gabriėnės-Barauskaitės.

Jūsų suteiktos paslaugos nebus mūsų užmirštos.

Nuliūdę:

Vyras **ANTANAS GABRYŠ**

Dukterys: **EMILIJA MLODZINSKI** ir šeima
ALBINA CUSCIO ir šeima
OLGA JACUBS ir šeima

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS

Charles Dubulski

Mirė 1985 kovo 1 sulaukęs 88 m. amžiaus. Gimė Lietuvoje. Persikėlė iš Miami į St. Petersburg 1982 m.

Reiškiamė gilią užuojautą jo sesutei Anna Žemgulis Albany, N. Y., seserėnams Stanley Žemgulis, Schenectady, N. Y., ir J. John Gabalis, Nassau, N. Y., ir kitiems giminėms, draugams ir pažįstamiems.

Liūdim ir mes netekę gero nario ir draugo.

ST. PETERSBURG, FLA.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA IR NARIAI

MIRĖ LIETUVIAI

Vasario 25 d. mirė Stanley Kempka, sulaukęs 49 m., gimęs Lietuvoje, Kybartų mieste. Amerikoje išgyveno 33 metus, gyveno Cicero, Ill.

Vasario 26 d. mirė Juozapas Baušys, sulaukęs 68 m., kilęs iš Vilniaus krašto — Daugėliško apskr., Vasulių km. Amerikoje išgyveno 30 metų, anksčiau gyveno Rooselando apyl.

Kovo 1 d. mirė Monika Paulikonis-Koraitė, sulaukusi 96 metų, gimusi Lietuvoje, Ukmergėje. Amerikoje išgyveno 77 metus, gyveno Brighton Parke.

Vasario 26 d. mirė Matilda Norwich-Radvilaitė, sulaukusi 93 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 75 metus, gyveno Marquette Parke.

Kovo 1 d. mirė Ona Žilinskienė, gimusi Latvijoje, Tukumo mieste.

Amerikoje išgyveno 35 metus, gyveno Marquette Parke.

Kovo 5 d. mirė Marija Avizienienė-Vasilūnaitė, sulaukusi 84 m., gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 25 metus. Gyveno Marquette Parke.

MUNSON, MASS.

MIRUS

Albert Dupsha-Daukštai

Reiškiamė gilią užuojautą dukroms Jacqueline Award, Sandra Perrin, ir Joanne Dupsha, sūnams Michael ir Stephen, sesutei Yvonne Snaras, broliui William, anūkams ir visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems.

Zinokit, kad ir mes liūdim su jumis netekę gero draugo ir dainininko.

ST. PETERSBURG, FLA.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA IR NARIAI

MUNSON, MASS.

MIRUS

Albert Dupsha-Daukšys

Mirė 1985 vasario 3, sulaukęs 63 metų amžiaus.

Reiškiamė gilią užuojautą dukroms Jacqueline Award, Sandra Perrin ir Joanne Dupsha, sūnams Michael ir Stephen, sesutei Yvonne Snaras, broliui William, anūkams ir visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems.

Zinokit, kad ir mes liūdim netekę gero draugo ir dainų mylėtojo.

ST. PETERSBURG, FLORIDA

A. Alekna
P. Alekna
H. Samanik
H. Dobrow
J. Dobrow
H. Habala
F. Habala
A. Gillis
V. Gillis
H. Thomas
V. Thomas
A. Thomas
S. Kuzmickas
V. Kuzmickas
J. Polonis
A. Orand
L. Orand
W. H. Chaplick
M. Repecka
J. Lukas
T. Lukiene
V. Bunkus
V. Bunkienė
S. Daraška
J. Gresh
B. Brennan
M. Brennan
J. Vaitkus
B. Vaitkus
F. V. Budronis
E. Valley
A. M. Raskauskas
F. Mack
H. Siauris
J. Miller
M. Miller
J. Jocis

B. Jocis
E. Duda
F. Bunkus
A. Young
H. Yeskevičiūtė
F. Jablonski
M. Paulauskas
W. Alaveckas
V. Watt
M. Klishus
M. Alexander
V. Alexander
S. Nagy
A. E. Schultz
A. Lobikis
T. Tumonis
L. Deschamps
R. Deschamps
J. E. Arnauskas
J. Kuodis
W. Strecok
M. M. Saric
J. Thillmann
M. Thillmann
A. Budris
A. Hluchy
M. Coletta
J. Greblick
W. McDermott
J. Bowman
H. Sharkey
H. Janulis
R. Janulis
Worcester, Mass.
Peter J. Plakštis
John Sabaliauskas
Anne Derwallis